Ազգ
Azg armenian daily
4 ՀՈՒՆԻՍ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 104 (2789)

Ժակ Շիրակը չի փոխել Իրաքի իրադարձությունների իր գնահատականը

ԷՎԻԱՆ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը չի փոխել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում իրաքյան պատերազմին նախորդած իրադարձությունների իր գնահատականը: Այդ մասին պետության ղեկավարը հայտարարել է «մեծ ութնյակի» Էվիանի գագաթաժողովի աշխատանքի արդյունքներին նվիրված եզրափակիչ մամլո ասուլիսում:

Մեկնաբանելով Իրաքի հարցի շուրջ այստեղ անցկացված բանավեճերը, Ժակ Շիրակը նշել է, որ «գործողությունների եւ Իրաքի ունեցած զանգվածային ոչնչացման զենքի գործադրման սպառնալիքի գնահատականների խնդրում կողմերի միջեւ եղած հայտնի տարակարծությունները պահպանվում են»: «Ես դարձյալ այն կարծիքին եմ, որ հաջորդած բոլոր ձեռնարկումները, որոնք չէին ստացել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հավանությունը, անօրինական էին,- ընդգծել է նա: Եվ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամների մեծամասնությունը համամիտ էր այս մոտեցմանը: Ես հավանություն չեմ տալիս տեղի ունեցածին (Իրաքում): Սակայն նոր իրավիճակը պահանջում է, որ սկսվի Իրաքի վերականգնումը, իսկ դա դյուրին խնդիր չէ»:

Արա Աբրահամյան. «ՀՌԱԿ-ի հետ մեր բոլոր համատեղ ծրագրերն իրականացվելու են»

Հարցազրույց Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանի հետ

– Ինչպե՞ս եք գնահատում Հայաստանում անցկացված Ազգային ժողովի ընտրությունները:

– Այդ ընտրություններն արմատապես չէին տարբերվում վերջերս անցկացված նախագահական ընտրություններից: Դրանք ժողովրդավարական էին այնքանով, որքանով ժողովրդավարական են ԽՍՀՄ փլուզումից հետո կազմավորված բոլոր հետխորհրդային պետությունները: Ավաղ, ամբողջ հետխորհրդային տարածքում ինչպես նախագահական, այնպես էլ խորհրդարանական ընտրություններին բնորոշ են մի ամբողջ շարք բացասական գործոններ, որոնցից այդ տարածքը, ըստ երեւույթին, չի կարողանա շուտով ազատագրվել: Առաջին հերթին խոսքն այն մասին է, որ ընտրությունների ժամանակ հսկայական չափով գործի են դրվում վարչական եւ դրանց ենթակա ֆինանսական ու տեղեկատվական ռեսուրսները: Բայց դա մեր իրականությունն է: Դա պետք է հասկանալ, եւ դրա դեմ պետք է գիտակցորեն պայքարել: Կարծում եմ, որ իշխանության համապատասխան կառույցները եւ քաղաքական ընտրախավը դրանից կանեն անհրաժեշտ հետեւություններ, եթե, իհարկե, շահագրգռված են, որ Հայաստանը եւ հայ ժողովուրդն արագորեն հաղթահարեն ամբողջատիրության ժառանգությունը եւ անցման ժամանակաշրջանի բացասական գործոնները՝ ի նպաստ կայուն ժողովրդավարության:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում ընտրություններում ձեր դաշնակից ՀՌԱԿ-ի արդյունքները:

– Ինձ համար, իհարկե, դժվար է այստեղից՝ Մոսկվայից միանշանակ գնահատական տալ թե՛ բուն կուսակցության նախընտրական արշավին եւ թե՛ այն հնարավոր միջամտությանը, որ կարող էր իրականացվել վերոհիշյալ վարչական ռեսուրսի եւ ընտրական հանձնաժողովների կողմից:

Տես էջ 2

ԱՄՆ

Ջոն Էդվարդս. «Ճիշտ ժամանակն է ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը»

ՍԱԿՐԱՄԵՆՏՈ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ Հայ դատի գրասենյակը տեղեկացրել է, որ ԱՄՆ-ում 2004 թվականի նախագահական ընտրությունների դեմոկրատ թեկնածու Ջոն Էդվարդսը հայտարարել է, թե ճիշտ ժամանակն է ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը: Ջոն Էդվարդսը այցելել է Կալիֆոռնիա, հանդիպել Հայ դատի արեւմտյան մասնաճյուղի աշխատակիցների հետ ու հրապարակայնորեն հանդես եկել ամերիկահայերին հուզող խնդիրների պաշտպանությամբ: Հայ դատի արեւմտյան մասնաճյուղի նախագահ Րաֆֆի Համբարյանի եւ աշխատակիցների հետ նա քննարկել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման, Հայաստանին ու ԼՂ-ին ամերիկյան օգնության եւ Ղարաբաղյան հարցի խաղաղ ու վերջնական կարգավորման հարցերը: Սենատոր Ջոն Էդվարդսը համաձայնել է, որ պետք է վերջ տրվի Հայաստանի շրջափակմանը, շեշտել, որ ԱՄՆ-ը պետք է ճնշում գործադրի Հայաստանի հարեւանների վրա եւ ավելացրել. «Մենք (ԱՄՆ) լիովին կանգնած ենք Հայաստանի թիկունքին»:

Բագրատ վրդ. Գալստանյանն ընտրվեց Կանադայի հայոց թեմի առաջնորդ

Մայիսի 31-ին Կանադահայոց թեմի 20-րդ պատգամավորական ժողովը ձայների մեծամասնությամբ նոր թեմակալ առաջնորդ ընտրեց Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի միաբան, Արագածոտնի թեմի առաջնորդական տեղապահ Տ. Բագրատ վրդ. Գալստանյանին:

Ժողովը նախագահում էր թեմի նախկին առաջնորդ Տ. Հովնան արք. Տէրտէրյանը, որ վերջերս ընտրվել է ԱՄՆ Արեւմտյան թեմի առաջնորդ:

Հունիսի 3-ին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը հայրապետական գրով վավերացրեց նորընտիր առաջնորդի ընտրությունը:

ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը վերադարձել է Իրաք

ՄԱԿ-ի հատուկ ներկայացուցիչ Սերժիո Վիեյրա դի Մելլուն վերադարձել է Բաղդադ եւ արդեն սկսել է մարդասիրական գործունեություն, տեղեկացնում է Ֆրանսպրես գործակալությունը:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ վերջին օրերին իրաքցի հարյուրավոր զինվորականներ բողոքի ցույցեր են անում, քանի որ Բաղդադի ամերիկյան վարչակազմը կազմացրել է իրաքյան զորամիավորումները եւ որոշել է դրանք փոխարինել 40-50 հազարանոց նոր բանակով: Ամերիկացի կառավարիչ Փոլ Բրեմերի խոսքերով, հավաքագրումն սկսվելու է հունիսի վերջերին:

Բրազիլացի Սերժիո Վիեյրա դի Մելլուն Կիպրոսից Բաղդադ է ժամանել երկուշաբթի օրը եւ անմիջապես հայտարարել է, որ իրաքցիները պետք է հնարավորին չափ շուտ կարողանան իրենց կառավարել: «Իրաքցիները որքան շուտ սկսեն իրենց կառավարել, այնքան լավ կլինի», ասել է նա, ակնարկելով ՄԱԿ-ի եւ անգլո-ամերիկյան կոալիցիայի ամիսներ տեւած հակամարտությունը:

Մելլուն մասնավորապես համակարգելու է ՄԱԿ-ի մարդասիրական գործունեությունը անգլո-ամերիկյան կոալիցիայի հետ: Նրան կօգնեն երկու տասնյակ անձինք՝ ՄԱԿ-ի փորձագետներ, առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամի պատասխանատու աշխատողներ:

ՄԱԿ-ի հատուկ ներկայացուցչի վերադարձը համընկավ պատերազմի ավարտից հետո առաջին անգամ իրաքցիների մթերաբաժինների բաշխմանը: Սադդամ Հուսեյնի օրոք ՄԱԿ-ի բեռնարգելքի պատճառով ստեղծված մթերաբաշխման համակարգն իրաքցիներին թույլ կտա առաջիկա 6 ամիսներին ստանալ ամենօրյա սպառման ապրանքներ:

Մաթեմատիկայի քննությանը մասնակցեցին ոսկե մեդալի 138 հավակնորդներ

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի դպրոցների ոսկե մեդալի 138 հավակնորդները հունիսի 3-ին Երեւանի Ջոն Կիրակոսյանի անվան թիվ 20 դպրոցում կենտրոնացված կարգով հանձնեցին մաթեմատիկա առարկայի քննությունը: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության մամլո ծառայությունից, ոսկե մեդալի համար կենտրոնացված համակարգով անցկացված հայոց լեզվի քննությունից հետո 66 շրջանավարտ դուրս է մնացել հետագա մրցույթից, իսկ 130-ը վաստակել են առավելագույն՝ 19 եւ 20 միավորներ: Նախորդ քննությունից հետո գանգատարկման ներկայացված աշխատանքներից 8-ի գնահատականը բարձրացվել է, եւ դրանց հեղինակները նույնպես հնարավորություն են ստացել շարունակելու մրցույթը:

Նույն օրը քննության մասնակցեցին նաեւ ոսկե մեդալի մրցույթից դուրս մնացած 16 շրջանավարտներ մարզերից, որոնք առաջին քննության արդյունքների գանգատարկումից հետո չեն հասցրել վերադառնալ:

Ըստ նախարարության մամլո ծառայության, հայոց լեզվի քննությունից առավելագույն՝ 19 եւ 20 միավորների մեծ մասը (46 աշխատանք) ստացել են մայրաքաղաքի շրջանավարտները: Մարզերից բարձր միավորներ են արձանագրել Լոռին, Կոտայքը, Շիրակը: Գրանցված ամենացածր գնահատականը եղել է 10 միավորը:

Բուհերից եւ դպրոցներից ընտրված 13-հոգանոց ստուգող հանձնաժողովը հունիսի 4-ին կհրապարակի մաթեմատիկայի քննության արդյունքները: Նույն օրը այն շրջանավարտները, ովքեր կունենան առարկություններ գնահատականի վերաբերյալ, կարող են դիմել գանգատարկման հանձնաժողովին:

«Համաս» ուսումնասիրում է հարձակումները դադարեցնելու հնարավորությունը

Մինչ երեկ եգիպտական Շարմ էլ Շեյխ ծովափնյա բնակավայրում շարունակվում էր նախագահ Ջորջ Բուշի հանդիպումն արաբական 5 երկրների ղեկավարների հետ (տես՝ էջ 5), իսկ այսօր հորդանանյան Աքաբա նավահանգստային քաղաքում տեղի կունենա Բուշի հանդիպումը Իսրայելի եւ Պաղեստինի վարչապետներ Արիել Շարոնի եւ Մահմուդ Աբբասի հետ, պաղեստինյան «Համաս» ծայրահեղական կազմակերպության ղեկավար Աբդուլլա Ազիզ Ռանտիսին հայտարարեց, թե իրենք այժմ ուսումնասիրում են Իսրայելի դեմ հարձակումները դադարեցնելու հնարավորությունը, նկատի ունենալով տարածաշրջանում ստեղծված նոր իրավիճակը: Իր ինքնապաշտպանական արյունոտ գործողություններով ծանոթ այս կազմակերպության ղեկավարի նմանօրինակ հայտարարությունը շատերին հույս է ներշնչում, որ պաղեստինցիների վարչապետն իսկական ազդեցություն կարող է ի գործ դնել զավթված տարածքների վերադարձման դիմաց իսրայելցիների անվտանգությունը երաշխավորելու գործում: Համենայն դեպս, պաղեստինցի հասարակ մարդկանց դիրքորոշումն այս հարցում երկակի է: Ոմանք համոզված են, թե արաբներն ու հրեաները չեն կարող համատեղ գոյակցել, մինչ ուրիշները կողմնակից են խաղաղությանը նոր առիթ տալու:

«Կմարա»՝ զանգվածային ցույցեր Թբիլիսիում, Վրաստանի մի շարք քաղաքներում

Սորոսը պատրաստվո՞ւմ է տապալել Շեւարդնաձեի վարչակարգը
Խաբուրձանիան հետաձգեց այցը Հայաստան

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Հունիսի 3-ին Վրաստանի խորհրդարանի շենքի դիմաց, հանրապետության մի շարք քաղաքներում՝ Փոթիում, Զուգդիդիում, Ախալցխայում, այլուր, տեղի ունեցան վրացական ընդդիմադիր 5 կուսակցությունների կազմակերպած զանգվածային հանրահավաքներ, ցույցեր:

Վրաստանի պետանվտանգության նախարար Վալերի Խաբուրձանիան, ներքաղաքական իրավիճակը վերահսկողության տակ պահելու նպատակով, հետաձգեց իր այցելությունը Հայաստան, «Ազգի» հետ զրույցում ասաց նախարարության մամլո ծառայության մի աշխատակից:

Բողոքի զանգվածային ցույցերը, հանրահավաքները գլխավորում էին խորհրդարանի նախկին նախագահ Զուրաբ Ժվանիան («Միացյալ ժողովրդավարներ» կուսակցության առաջնորդ), Թբիլիսիի սակրեբուլոյի (քաղաքային խորհուրդ) ղեկավար եւ «Ազգային շարժում» կուսակցության առաջնորդ Միխայիլ Սաակաշվիլին, «Նոր աջեր» կուսակցության առաջնորդ Դավիթ Գամկրելիձեն, «Սախալխո» (ժողովրդական) եւ «Տրադիցիոնալիստներ» կուսակցությունների ղեկավարները:

Տես էջ 5

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Արա Աբրահամյան. «ՀՌԱԿ-ի հետ մեր բոլոր համատեղ ծրագրերն իրականացվելու են»

Սկիզբը էջ 1

Բայց ես, ինչպես անաչառ դիտորդների, այնպես էլ բուն կուսակցության անդամների մի ամբողջ շարք սխալների հիման վրա ենթադրում էի, թե ՀՌԱԿ-ը կհաղթահարի հինգտոկոսանոց արգելքը եւ կմտնի Ազգային ժողով: Ինձ թվում էր, թե միջազգային կապեր, ՀՀ իշխանությունների նկատմամբ կառուցողական դիրք բռնած, նորացված կազմով, դինամիկ, Հայաստանի ապագային միտված, կրթության, գիտության, միջին ու փոքր գործարարության կարեւոր ոլորտներում աշխատելու տրամադրված, հանրապետության ապագայի համար պատասխանատվություն ստանձնելու պատրաստ կուսակցությունը կարող էր լինել ՀՀ իշխանությունների լուրջ հենարանը: Նման կուսակցություն պետք է լինի խորհրդարանում: Բայց արդյունքները զգալի չափով անսպասելի էին մեզ համար, թեեւ ես չէի բացառում, որ նման արդյունքներ եւս կարող են լինել: Քանզի առհասարակ չկայացած եւ քիչ առաջադիմած, իսկ երբեմն՝ նույնիսկ շատ առաջադիմած ժողովրդավարության պայմաններում անգամ գործում է Իոսիֆ Ստալինին վերագրվող այն սկզբունքը, թե կարեւորը ոչ թե քվեարկությունն է, այլ հաշվարկումը:

Ես հակված չեմ դրամատիկ բնույթ տալու այդ կուսակցության անհաջողությանը: Կուսակցությունն ուներ արտախորհրդարանական աշխատանքի փորձ: Խորհրդարանում նա թերեւս կարող էր ավելի արդյունավետ աշխատել եւ մեզ համար լինել առավել արդյունավետ գործընկեր: Կարծում եմ, կուսակցությունը համապատասխան հետեւություններ կանի իր պարտությունից, ինչպես որ ամբողջ հայ հասարակությունը եւ Հայաստանի իշխանական կառույցները:

– Ռամկավարների պարտությունն ինչպե՞ս կանդրադառնա կուսակցության հետ Ռուսաստանի հայերի միության գործընկերության վրա:

– Ուզում եմ միանշանակ հայտարարել, որ մենք Հայաստանում այդ կուսակցությանը գործընկեր ենք ընտրել մեր ծրագրերն իրականացնելու համար՝ անկախ նրանից, խորհրդարանո՞ւմ է նա, թե՞ ոչ: Հայաստանում մեր գործունեությունը չի սահմանափակվում միայն ՀՌԱԿ-ի հետ համագործակցությամբ: Նրա հետ մենք իրականացնում ենք նպատակային մի քանի ծրագիր: Իսկ ընդհանրապես ՌՀՄ-ն գործակցում է Հայաստանի ինչպես գործադիր իշխանության, այնպես էլ քաղաքական ու հասարակական կառույցների լայն սպեկտրի հետ: Սակայն ուզում եմ թե ՀՌԱԿ անդամներին եւ թե հայ հասարակությանը հավաստիացնել, որ մեր բոլոր համատեղ ծրագրերն իրականացվելու են:

Ես գիտեմ, որ Հայաստանի մամուլում այս կապակցությամբ եղել են տարբեր մեկնաբանություններ: Շատերին թվում էր, թե ռամկավարների անհաջողությունները Հայաստանում կկանգնեցնեն մեր գործունեությունը, թե մենք կհիասթափվենք, կվշտանանք եւ այլն: Բայց այդ մեկնաբանները սխալվում են, քանի որ Հայաստանի պետության ու տնտեսության ամրապնդման աշխատանքը մեր կազմակերպության գլխավոր ռազմավարական խնդիրներից մեկն է: Եվ անկախ նրանից, թե ինչպիսին է խորհրդարանի կազմը, ինչ կուսակցություններ են այնտեղ ներկայացված, ով է հանրապետության նախագահը, մենք մտադիր ենք Հայաստանում վճռականորեն ու հետեւողականորեն կատարել այդ աշխատանքը, քանի որ դա մեր պարտքն է ժողովրդի եւ ոչ թե առանձին քաղաքական գործիչների կամ նույնիսկ քաղաքական կուսակցությունների հանդեպ:

– Մի՞թե ուզում եք ասել, թե այդ ընտրությունները որեւէ ձեւով չեն ազդի ՀՀ իշխանությունների հետ ձեր հարաբերությունների վրա: Չէ՞ որ ճիշտ կլիներ մտածել, որ նախագահական ընտրություններում նախագահ Քոչարյանին պաշտպանելով, թե դուք եւ թե ՀՌԱԿ-ը կարող էիք ակնկալել իշխանությունների փոխադարձությունը, մանավանդ որ, վերլուծաբանների միահամուռ կարծիքով, վարչական ռեսուրսը վճռական էր այս ընտրությունների արդյունքների համար, եւ նախագահի ու նրա մերձավորների տարրական ցանկությունը կարող էր ՀՌԱԿ-ի համար տեղ ապահովել խորհրդարանում:

– Նախագահական վերջին ընտրություններում Ռոբերտ Քոչարյանին աջակցելը մենք չէինք պայմանավորել նրա ինչ-ինչ պատասխան գործողություններով: Դա մեր սկզբունքային դիրքորոշումն էր: Մենք գտնում էինք, որ ուժերի տվյալ դասավորության պայմաններում եւ տվյալ կոնկրետ իրավիճակում հենց նրա հաղթանակը կարող էր ապահովել որոշակի կայունություն եւ հանրապետության զարգացման կանխատեսելիություն: Իսկ ինչ վերաբերում է մեր գործընկեր ՀՌԱԿ-ի հանդեպ նախագահի եւ նրա մերձավորագույն շրջապատի վերաբերմունքին, անցկացված ընտրությունները եւ մի շարք հարակից երեւույթները չեն կարող մեզ չդրդել վերստին լրջորեն վերլուծելու ՀՀ իշխանությունների հետ մեր հարաբերությունների բնույթը եւ անհրաժեշտության դեպքում ճշտելու եւ գուցե վերանայելու դրանց մի շարք կողմերը:

Ես ուզում եմ կրկին ընդգծել, որ նախագահական կամ խորհրդարանական ընտրություններով չեն ավարտվում ոչ Հայաստանի կամ մեր կազմակերպության պատմությունը, ոչ էլ Հայաստանի հետ մեր հարաբերությունների բնույթը: Մենք պետք է ունենանք հեռագնա ռազմավարական նպատակներ ու խնդիրներ եւ հետեւողականորեն ամեն գնով իրագործենք այդ նպատակները, քանի որ վերջին հաշվով աշխատում ենք Հայաստանի ժողովրդի եւ ապագայի համար, իսկ դա գլխավորն է: Մնացյալ ամեն ինչ պետք է ենթակա լինի այդ խնդիրներին ու նպատակներին:

Օպտիմալացման ուրվականը նյարդային լարվածություն է ստեղծել դպրոցներում

Մայրաքաղաքի դպրոցներից մեկի տնօրենն օրերս պատմեց, որ հասցրել է թաղամասի 2 մանկապարտեզների ավարտական հանդեսներին, «չափ ու ձեւ» անելու, թե այս տարի քանի՞ առաջին դասարան է ունենալու: Հիասթափությունը մեծ է եղել՝ հազիվ 40 սան հավաքվեր: Օպտիմալացման ծրագրի պահանջներով մեկ դասարանում ընդգրկված առաջին դասարանցիների թիվը չպետք է գերազանցի 35-ը: Այսինքն՝ նոր կարգի համաձայն, հազիվ 1 առաջին դասարան կազմվի: Անցած տարի 4 առաջին դասարան են ունեցել՝ յուրաքանչյուրը 23-25 աշակերտով:

Նոր ուսումնական տարվա առաջին դասարանի ընդունելությանն առայժմ գրեթե այդքան էլ դիմումներ են ստացել: Առաջին դասարանցիների թվի աստիճանական կրճատումները սոցիալական խոր ենթատեքստ ունեն, որոնք, ի վերջո, հանգում են ե՛ւ ծնունդների կրճատման, ե՛ւ գաղթի նոր ալիքների: Այս համապատկերում օպտիմալացման ծրագրի անհրաժեշտությունը գուցե եւ արդարացված է: Ասենք, որ արդեն իսկ իբրեւ փորձարկում հանրապետության 5 տասնյակից ավելի դպրոցներում իրականացվել է օպտիմալացման ծրագիրը: Սակայն օպտիմալացումն անխուսափելիորեն հղվում է մեր ժամանակների թիվ 1՝ աշխատատեղերի խնդրին: Հիշատակված դպրոցը, որի տնօրենը, ինչ-ինչ նկատառումներից ելնելով, այդպես էլ չկամեցավ ներկայանալ, պատմեց, որ աշխատանքից զրկվելու սպառնալիքն արդեն նյարդային ու հոգեբանական լարվածություն է ստեղծել: 15 տարի առաջ 1700 աշակերտ ունեցող, 123 դասարանով դպրոցն այսօր 941 աշակերտով 40 դասարան ունի, սպասվում է, որ նոր ուսումնական տարում 22-25 հոգանոց դասարանների թիվն աշակերտների «խտացման» ճանապարհով նվազագույնը 8-ով կկրճատվի: Տարիների ընթացքում աշակերտների թվի նվազմանը զուգընթաց, ուսուցչական հաստիքների որեւէ կրճատում չի եղել: Հիմա, օպտիմալացման կացնի տակ, գրեթե 3 տասնյակ ուսուցիչների սպասում է աշխատանքից զրկվելու հեռանկարը: Ըստ տնօրենի, իրենց մոտ էլ, ինչպես քաղաքի դպրոցներում, առկա է մեր ժամանակների կրթական առօրյային բնորոշ մի իրողություն: Շատ ուսուցիչներ աշխատում են 0,5 դրույքով՝ ողջ շաբաթվա ընթացքում դպրոցում հայտնվելով ընդամենը 6-9 ժամ: Ուսուցչի կարգավիճակը կենսական արժեք ունի նրանց համար. կրկնուսույցների արդեն ձեւավորված կասայից դուրս չմղվելն է վերաբերում խնդիրը:

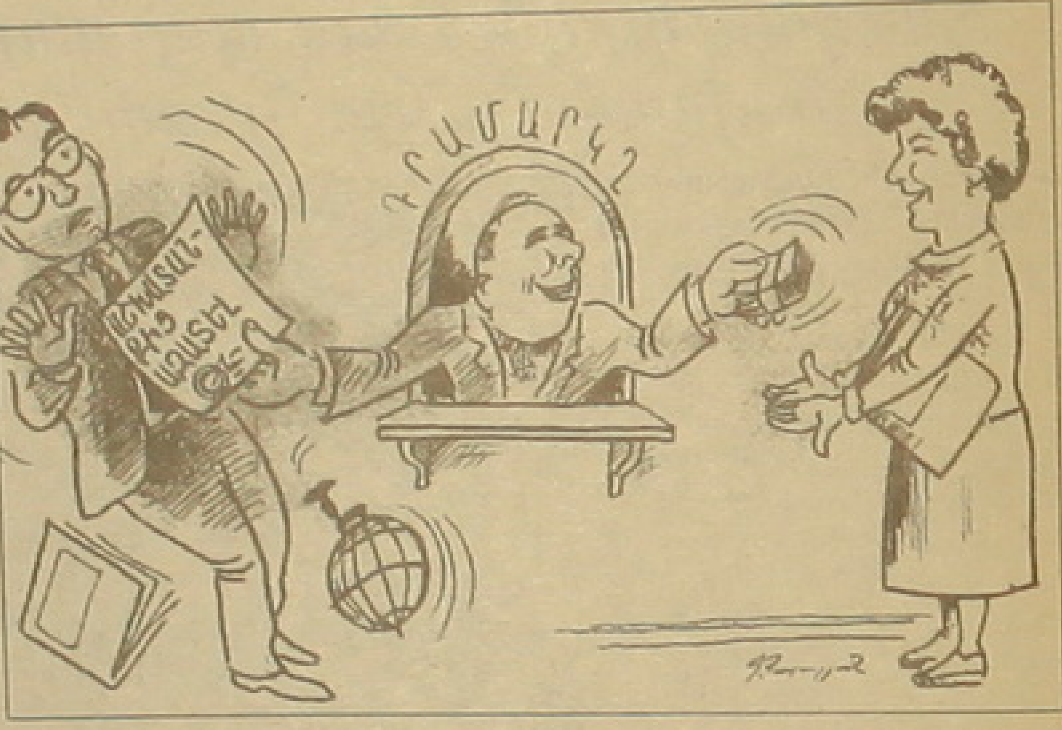

Իսկ ընդհանրապես ուսուցիչների թվի կրճատումը նոր պայմաններում երեւի թե նպաստի, որ դպրոցում մնան իրապես նվիրյալ ուսուցիչները, որոնց խնդիրը ոչ թե մի քանի ժամով դպրոցում երեւալն է, այլ դասապրոցեսից զատ նաեւ դաստիարակչական այլ, նաեւ արտադասարանական խնդիրներով զբաղվելը: Բայց կա նաեւ ուսուցիչների մի երրորդ շերտ, որի համար, թեկուզ նվազ աշխատավարձով աշխատատեղ կորցնելը ողբերգություն է: Մանավանդ եթե նկատի առնենք, որ այս տարեսկզբից ուսուցիչների աշխատավարձը մոտ 20 տոկոսով ավելացավ՝ հասնելով մինչեւ 17 հազար դրամի: Տարօրինակը թերեւս միայն այն էր, որ մարդասիրական այդ միջոցառմանն անմիջապես հետեւեց օպտիմալացման ծրագիրը զանգվածաբար իրականացնելու պարտադրանքը: Այսինքն՝ պետությունն այլեւս չի կարող պահել համեմատաբար թանկացած աշխատատեղով ուսուցիչների մեծ բանակ ու նաեւ այս որոշմամբ առաջ մղեց ծրագրի իրականացումը: Նոր ուսումնական տարվան հանդիման ինչպես այս, այնպես էլ քաղաքի այլ դպրոցներում ուսուցիչներն արդեն տագնապի մեջ են:

Արդեն հայտնի են չափորոշիչները, որոնք պիտի առանձնացնեն որակյալ, փորձառու ուսուցիչներին եւ մյուսներին «հանձնեն» օպտիմալացմանը: Տարբերակումների ծանր առաքելությունն իրականացնելու են դպրոցական տնօրենությունների խորհուրդները: Սակայն այս յուրօրինակ որակավորման կանոններին ուսուցիչների մեծամասնությունը կանխավ չի ուզում ենթարկվել, մտավախություն արտահայտելով, որ կարեւոր այդ որոշումները սուբյեկտիվ, կանխակալ կամ պարզապես շահախնդիր բնույթ կարող են ունենալ: Հավասար պայմանների դեպքում չափորոշիչները հանձնարարում են մրցութակարգով որոշել լավագույն ուսուցչին: Ինչպես ուսուցիչների, այնպես էլ տնօրենների մեծ մասը համոզված է, որ ծրագրի հարկադրանքով ուսուցիչների նույնպես օպտիմալ քանակի որոշումը պիտի կատարվի ոչ թե բուն դպրոցում, այլ կրթական այլ, անկախ կառույցի միջամտությամբ: Գուցե թե դա բացառի կամայական որոշումների անխուսափելիությունը: Թե չէ՝ ուսուցիչներից ոմանք արդեն սպառնում են անբարենպաստ վճիռների դեմ դատարան դիմել:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

25-րդ կապուղու համար կմրցեն «Արմենիան» եւ «Մելտեխը»

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւան քաղաքի տարածքում 25-րդ դեցիմետրային հաճախության համար հայտարարված լիցենզավորման մրցույթին մասնակցելու հայտ են ներկայացրել «Արմենիա» հեռուստաընկերությունը (ներկայում հեռարձակվում է այդ հաճախությամբ) եւ «Մելտեխ» ՍՊ ընկերությունը: Մրցութային առաջարկների փաթեթը կբացվի շաբաթ օրը:

Հիշեցնենք, որ Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովը 25-րդ դեցիմետրային կապուղու համար մրցույթ է հայտարարել ապրիլի 23-ին՝ լիցենզավորման վճար սահմանելով 400 հազար դրամ:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Զգո՛ւշ, բակում կծան շներ կան

Վերջին ժամանակներս Ստեփանակերտում լուրջ գլխացավանք են դարձել թափառող շները: Առանձնապես գիշերային ժամերին աղբանոցների մոտով անցնելը դարձել է վտանգավոր, որովհետեւ շների կուտակումները առավելապես նման վայրերում են լինում: Ոչ հազվադեպ անտեր շները կեր հայթայթելու ակնկալությամբ մտնում են նաեւ շենքերի շքամուտքերը՝ բարձրանալով վերեւի հարկերը: Եվ, ինչպես ասում են, հաճախ բանը միայն թեթեւ վախով չի վերջանում:

Հանրապետական հակահամաճարակային կայանի տնօրենության տվյալներով, հունվար-մայիս ամիսներին մայրաքաղաքում գրանցվել է քաղաքացիներին շների կծելու շուրջ 42 դեպք: Բոլոր դեպքերում էլ անմիջապես կատարվել են պատվաստումներ փայտացման եւ կատաղության դեմ:

Վերջին ամիսներին շների հարձակումների թվաճը, ըստ մասնագետների, բացատրվում է դրանց գարնանային կենսաբանական ակտիվությամբ: Հենց այս ամիսներին է սկսվում բազմացման շրջանը, որն էլ նկատելի ագրեսիվության է մղում շներին:

Միայն ապրիլ-մայիսին քաղաքային պոլիկլինիկա են դիմել թափառող շներից տուժած 11 քաղաքացիներ, որոնցից 8-ը Ստեփանակերտի բնակիչներ են: Եվս 8 տուժածներ՝ բացառապես երեխաներ, տեղափոխվել են հանրապետական մանկական հիվանդանոց:

Շան կծած վերքերով քաղաքացիներ դիմել են նաեւ հանրապետական հիվանդանոց եւ քաղաքային շտապ բուժօգնության կայան: Ընդ որում՝ դրանց զգալի մասը եղել է միջին եւ ծանր վնասվածքներով:

Թափառող շների դեմ պայքարը Ստեփանակերտում պարբերաբար իրականացվում է դրանց ֆիզիկական ոչնչացմամբ: Այն իրականացնում է «Սանմաքրում-կանաչապատում» ՊՓԲԸ-ն՝ քաղաքային ոստիկանության հետ: Վերոհիշյալ հիմնարկի գործադիր տնօրեն Ա. Գրիգորյանի տեղեկատվությամբ՝ շների ոչնչացման գործողությունները կատարվում են շաբաթական 3 անգամ, գիշերային ժամերին: Անցած 5 ամիսներին, ոչ ամփոփ տվյալներով, ոչնչացվել են ավելի քան 200 թափառող շներ: Այդուհանդերձ, անտեր շների քանակը մայրաքաղաքում չի նվազել, քանի որ նշված ժամանակահատվածում դրանց ծնելիությունը շոշափելիորեն մեծ է եղել:

Ամառային արձակուրդներին թափառող շներն առավել շատ կարող են հարձակվել երեխաների վրա, որոնց խաղաժամերն ամռանը չեն սահմանափակվում սոսկ ցերեկով: Ոչ պաշտոնական տվյալներով՝ կրտսեր տարիքի մեկ երեխա շան կծելու հետեւանքով Ստեփանակերտում մահացել է: Իսկ դա արդեն լուրջ ահազանգ է բնակչության եւ առաջին հերթին՝ իրավասու հիմնարկների համար:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ, Ստեփանակերտ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

«Եկող ձմռանն ավելի նախապատրաստված ենք»

Հավաստիացնում է «Հայջրմուղկոյուղու» առեւտրային տնօրենը

Խմելու ջրի պարտքերի դուրսգրման եւ նոր պայմանագրերի կնքման գործընթացի եւ արդյունքների մասին խոսելիս գլխավորապես անդրադարձել ենք Երեւանում արձանագրված ցուցանիշներին։ Մինչդեռ այս, ինչպես նաեւ ջրամատակարարման-ջրահեռացման համակարգի բազում այլ խնդիրներ կան ամբողջ հանրապետության տարածքում։

Ինչպես տեղեկացանք «Հայջրմուղկոյուղի» ընկերության առեւտրային տնօրեն Արամ Անանյանից, հանրապետության մյուս բնակավայրերում ընկերությունն ունի շուրջ 340 հազար բաժանորդ (առանց Երեւանի)։ Արանցից 94 հազարը վերոնշյալ գործընթացին որեւէ կերպ չմասնակցեցին, որովհետեւ բացակայում էին Հայաստանից։ Սակայն դա չի նշանակում, որ նրանք պետք է խուսափեն վճարելուց։ Օրենքով հնարավորություն էր ընձեռված, որ նրանց լիազորած անձինք պայմանագիր կնքեին։ Արամ Անանյանը հայտնեց, որ այս խնդիրը լուծվելու է դատական կարգով, եւ ընկերությունն արդեն շուրջ 500 հայցադիմումներ է ներկայացրել։ Մնացած 246 հազար բաժանորդից պայմանագրեր են կնքել 220 հազարը կամ շուրջ 90 տոկոսը։ Բաժանորդների վերահաշվարկված պարտքը կազմել է 740 մլն դրամ։ Եվս 650 մլն դրամ պարտք ունի ընկերությունը բաժանորդներին, որը կմարվի պայմանագրերը կնքելուց հետո մատակարարվող ջրի ծավալներով։

Ջրաչափերի տեղադրումը մինչ այժմ դանդաղ էր ընթանում։ Պատճառը ջրաչափեր չլինելն էր։ Սակայն արդեն հայտարարվել է մրցույթ 10 հազար ջրաչափի մատակարարման համար եւ հայտնի է հաղթողը։ «Հայջրմուղկոյուղու» առեւտրային տնօրենի հավաստմամբ, այսուհետեւ յուրաքանչյուր ամիսը 1 անգամ արդեն 50 հազար ջրաչափի համար մրցույթ է հայտարարվելու։ Այս տարվա առաջադրանքն առնվազն 150 հազար ջրաչափ տեղադրելն է։ Իսկ ընդհանուր առմամբ մոտ 500 հազար ջրաչափի անհրաժեշտություն կա։

Բավարարո՞ւմ է խմելու ջրի ներկա սակագինը, անգամ բնակիչների կողմից պարտաճանաչ վճարելու դեպքում, համակարգի պահպանման ծախսերը ծածկելուն։ Այս հարցին բացասական պատասխան ստացանք։ Արամ Անանյանի կարծիքով, սակագնի վերանայման անհրաժեշտություն կա։ Ջրատարները ու մյուս խողովակները 40-50 տարվա հնություն ունեն, ինչի պատճառով բազմաթիվ վթարներ են տեղի ունենում։ Անցյալ տարվա ձմռանը լուրջ վթարներ տեղի ունեցան Վանաձորում, Իջեւանում, Դիլիջանում, Կապանում, Սեւանում, Հրազդանում։ Դրանց նորոգումը դժվարանում է այդ նույն՝ խողովակների մաշվածության պատճառով։ Այդուհանդերձ, ջրի սակագինը, համաձայն կառավարության որոշման, սահմանելու է էներգետիկ սակագները որոշող հանձնաժողովը։ Մեր կողմից նշենք միայն, որ ներկայումս այն անգամ միասնական չէ։ Բացի բոլորիս հայտնի 1 խմ-ը 56 դրամ սակագնից, Հայաստանի տարբեր վայրերում գործում են տարբեր սակագներ՝ 30 դրամից մինչեւ 100 դրամ 1 խմ-ի համար։

Մեր զրուցակցից նաեւ տեղեկացանք, որ Ջրային տնտեսության կոմիտեի աջակցությամբ ընկերությունը ձեռք է բերել համակարգիչներ եւ հեռախոսներ։ Մասնաճյուղերի միջեւ կապը մինչ այդ բարվոք չէր։ Այժմ այդ խնդիրը հիմնականում կարգավորվել է։ Քայլեր են ձեռնարկում տրանսպորտով եւ այլ մեքենա-սարքավորումներով ընկերությունն ապահովելու համար։ Համաշխարհային բանկի օժանդակությամբ ձեռք կբերվի անհրաժեշտ տեխնիկա։ ՀԲ-ից գումարներ են հատկացվել նաեւ կապիտալ նորոգումների համար։ «Հայջրմուղկոյուղու» առեւտրային տնօրենը հավաստիացրեց, որ իրենք անհամեմատ ավելի լավ են նախապատրաստված եկող ձմռանը, անգամ եթե նախորդի նման դաժանը լինի։ Իսկ համակարգի ընդհանուր բարելավումը կարելի է ակնկալել 3-4 տարի հետո։

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Եվս 7 օր Երեւանը գովազդներից մաքրելու համար

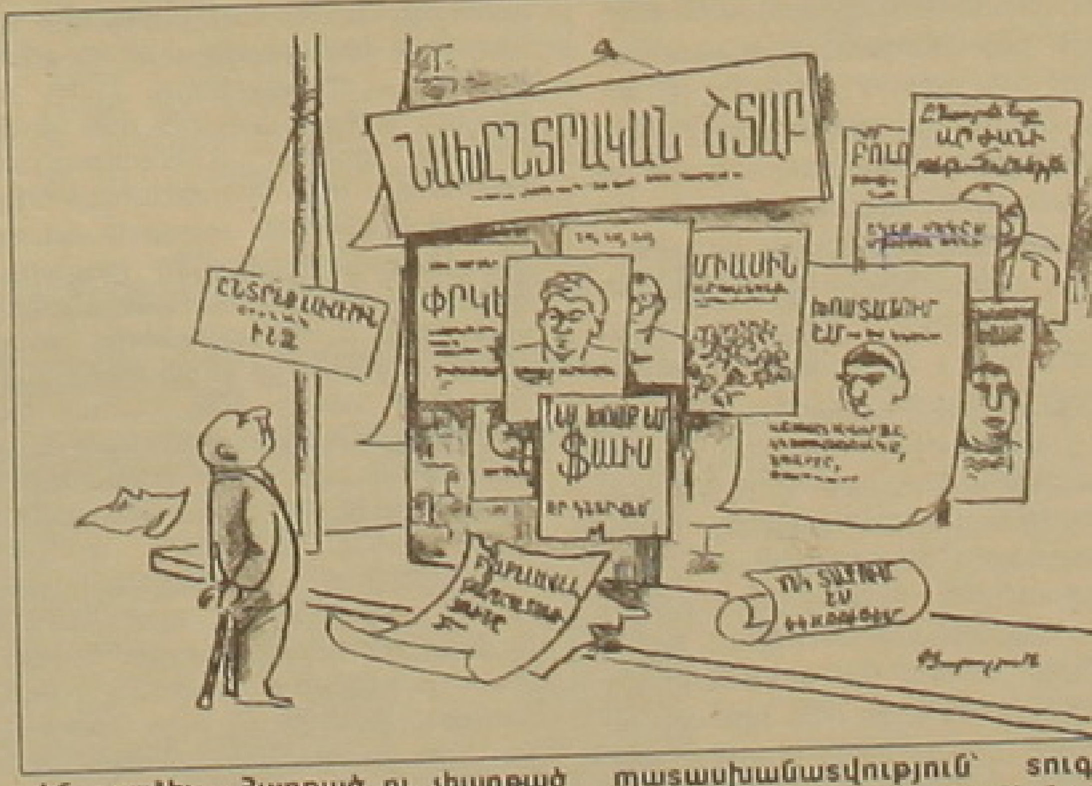

Մայիսի 25-ի ընտրություններին նախորդած, հատկապես վերջին 3 օրերի ընթացքում գովազդային անոմալիաները բարձրակետին հասան։ Քաղաքական ոչ անհայտ գործիչներից մեկի ժպտուն դիմապատկերը, օրինակ, տեսա պորտաբաց աղջիկների նկարների հետ կողք-կողքի՝ մշակութային ազդեր ներկայացնող կլոր սյան վրա, հանրային ռադիոյի մերձակայքում։ Մեր փողոցները քաղաքական գործիչների խանդավառ դիմանկարների պատկերացույց են դարձել. քայլում ես մի հաստվածքից մյուսը, եւ մի նոր թեկնածուի՝ ինքն իր անձը գնահատելու կշռին համարժեք գովազդների առատություն ու բազմազանություն վայելում։ Իհարկե, ինքնամոռաց քարոզարշավի ավերածությունները կանխատեսելի էին, քանի որ նույնիսկ տեղական ինքնակառավարման ընտրությունների հետքերից Երեւանը դեռ չի մաքրվել։

Դեռեւս նախընտրական շրջանում, գուշակելով Երեւանի գլխին գալիքը, ընտրական օրենսդրության պահանջներով քաղաքապետարանը մշակեց մի կանոնակարգ, որը գովազդային պաստառների եւ տպագիր զանազան նյութերից քաղաքը մաքրելու պարտադրանք է նշում ինչպես 21 կուսակցություններին ու դաշինքներին, այնպես էլ անհատ թեկնածուներին։ Գործընթացի ժամկետը սահմանափակ է՝ ընտրություններից հետո ընդամենը 7 օր։ Սակայն ընտրություններից հետո ընդամենը 2 օրվա ընթացքում անմիջապես հանվեցին միայն փողոցների երկայնքով տեղադրված, առանց բացառության բոլոր մեծ պաստառներն ու վահանակները։ Խնդիրը պարզ է. դրանց տերերը մեծ գումարներ են վճարում յուրաքանչյուր քառ. մ-ի եւ յուրաքանչյուր օրվա համար եւ հապաղել չէին կարող։

Ըստ կանոնակարգի, երեկ լրացավ նաեւ այն 7 օրը, որի ընթացքում մայրաքաղաքն իբր պիտի ազատվեր նաեւ առեւտրային տաղավարների, շենքերի ու շինությունների նկարազարդումներից։ Նախորդ տարիներին ամրացած ավանդույթով, ֆինանսական լծակներն այս դեպքում չեն գործում, կամ գոնե առ այսօր ներգործության միջոց չեն դարձել։ Հաղթած ու չհաղթած թեկնածուների այս առթիվ կասկածելի ակտիվությունն արթնացնելու համար հանձնարարականներ են հղվել թաղային համայնքներին, համատիրություններին ու շենքերի սեփականատերերին։ Կանոնակարգը նշում է, որ եթե նշված ժամկետում չհանվեն գովազդային նյութերը, ապա դա անելու են թաղային համայնքները, որոնք փոխարենը համապատասխան հատուցում՝ նյութական ու դրամական պիտի ստանան գովազդների հեղինակներից։ Երեւանի քաղաքապետի գլխավոր խորհրդական Գրիգոր Մելքումյանը, սակայն, հույս հայտնեց, որ թեեւ սահմանված ժամկետում քաղաքը նախկին տեսքին չբերվեց, այնուամենայնիվ, մաքրման գործընթացն այս երկու օրը կմեկնարկի. իրենք տեղեկություններ ունեն, որ որոշ կուսակցություններ, հատկապես հաղթածները, իրենց երիտասարդական թեւերի միջոցով մտադիր են համապատասխան ակցիաներ իրականացնել։ «Մենք չենք ձգտում կիրառել վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի համապատասխան դրույթը, ըստ որի ընդհանուր օգտագործման տարածքներում բարեկարգման կանոնները խախտելու համար նախատեսվում է վարչական պատասխանատվություն՝ տուգանք նվազագույն աշխատավարձի քառասնապատիկի չափով»։ Ի դեպ, այդ նոր օրենսգրքով բավական խստացած տուգանքների չափը սահմանվում է յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին-առանձին։ Դրանց ընդհանուր հաշվարկն իրականացնելու են թաղային համայնքների վարչական հանձնաժողովները՝ համայնքների ղեկավարների գլխավորությամբ։ Եթե անհրաժեշտ նախաձեռնություն չցուցաբերվի, ինչպես եղել է բազմիցս, կարելի է մխիթարվել, որ գոնե թաղային համայնքների բյուջեն կհարստանա տուգանքների միջոցով։

Նկատի առնելով նախորդ ընտրությունների դառը փորձը եւ իրականացվող աշխատանքների հավանական տեմպերն ու մեծ ծավալները, կարծում ենք, որ զիջողամիտ տրամադրություններն այս դեպքում բոլորովին անտեղի են։ Եվ ֆինանսական լծակների գործադրումն արդյունավետ կլինի։ Թեեւ զարմանալի է, որ հատկապես հաջողության չհասած թեկնածուներն ամենեւին նախանձախնդիր չեն ոչ միայն իրենց, այլեւ քաղաքի հիգիենայից արագ լվանալու իրենց պարտության հետքերը։

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ

Աթենքում քննարկվել է Հայաստանի ապագան

Ռուսաստանից, Հայաստանից, Եվրոպայից, Հյուսիսային եւ Հարավային Ամերիկաներից Աթենք ժամանած տարբեր մասնագիտությունների ավելի քան 70 պատգամավորներ քննարկեցին մինչեւ 2020 թվականը Հայաստանի ապագան նախանշող սցենարները, հաղորդում է «Կալիֆոռնիա կուրիերի» հրատարակիչ եւ խմբագիր **Հարութ Սասունյանը**։

Մասնագետները, որոնց թվում եղել են նաեւ օտարազգիներ, առաջարկել են յոթ տարբերակ՝ ամենահոռետեսականից ամենալավատեսականը։ Դրան նախորդած առաջին հանդիպումը կայացել էր անցյալ տարի հուլիսին Պրահայում, իսկ երրորդ՝ ամփոփիչ հանդիպումը տեղի կունենա Երեւանում ավելի ուշ, այս տարի։

Վերոհիշյալ հանդիպմանը մասնագիտական հարցման արդյունքներն են ներկայացրել «Ասլան գրուպն» ու «Արլեքս ինտերնեշնլը»։ Հարցմանը մասնակցել են 18-50 տարեկան մոտ 1000 քաղաքացիներ Եղեգնաձորից, Վանաձորից, Գյումրուց եւ Երեւանից, իսկ սփյուռքից (Ամերիկա, Եվրոպա, Ռուսաստան) մոտ 500 հայեր։ Երկրի առաջ ծառացած գլխավոր խնդիրները, ըստ հայաստանաբնակների, եղել են տնտեսությունը, աղքատությունը եւ աշխատատեղերի ստեղծումը, իսկ ըստ սփյուռքահայերի՝ դրանց գումարած նաեւ կաշառակերությունը եւ կառավարության հանդեպ վստահության պակասը։ Հայաստանցիների 85 տոկոսը վստահորեն արտահայտվել է «որոշ ընկերությունների կառավարության սեփականությունը կամ անմիջական հսկողության տակ լինելու» օգտին, մինչդեռ հարցման ենթարկված սփյուռքահայերի կեսից պակասն է նման երեւույթը ցանկալի համարել։

Անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հարցին, հայաստանցիների 80, իսկ սփյուռքահայերի 70 տոկոսը կողմ է արտահայտվել, որ դա լինի հայաստանյան ղեկավարների առաջնահերթ խնդիրը, այսպիսով մեկընդմիշտ վերջ դնելով օտարների սխալ հանգերգին, թե միայն սփյուռքահայ արմատականներն են հետամուտ լինում դրան։

Մյուս կողմից, լավատեսական մոտեցումներ դրսեւորելով, հայաստանցիների 75 տոկոսը պատասխանել է, որ «5 տարուց Հայաստանի գործարարական շուկան շատ ավելի մրցունակ է լինելու, քան հիմա»։ Այդքան մարդ էլ երկու կողմից հավաստիացած է, որ Հայաստանը պարտավոր է հետամուտ լինել Եվրամիությանն անդամակցելու «խնդրին»։ Դարձյալ նույնքանը երկու կողմից պատասխանել է, որ «սովորական քաղաքացին քիչ ազդեցություն ունի Հայաստանի ապագան կերտելու խնդրում»։

Ըստ հարցումը կազմակերպողների, հայաստանցիները բաժանվում են հինգ գլխավոր խմբավորումների՝ ա) հուսալքված կապիտալիստներ, բ) ուրախ-անհոգներ, գ) կաշառակերության դեմ պայքարողներ, դ) աշխատասեր քաղաքացիներ եւ ե) համարձակ գործընկերներ, որոնք ամենախոստումնալիցներն են բոլորի մեջ։

«Եռօրյա կոնֆերանսը, որին մասնակցում էի, առիթ տվեց ինձ հանդիպելու հայ մասնագետների աշխարհի տարբեր անկյուններից եւ հասկանալու, որ տաղանդավոր մարդիկ պատրաստ են իրենց ջանքերը ներդնելու Հայաստանի եւ նրա տնտեսության բարելավման գործում։ Մնում է օգտագործել նրանց ջանքերը եւ անպայման ընդգրկել հայ կանանց, ովքեր հայաստանյան բնակչության 50 տոկոսն են կազմում», վերջում գրում է Սասունյանը։

Գերմանահայ արձագանքներ Ժիրայր Քոչարյանի հարցազրույցին

Մայիսի 21-ին մեր թերթում լույս տեսած «Հայկական տեղեկատվության եւ փաստագրական կենտրոնի» նախագահ Ժիրայր Քոչարյանի հարցազրույցը տարաբնույթ վերաբերմունքի արժանացավ հատկապես գերմանահայ ընթերցողական շրջանակների կողմից։ Հարցազրույցի որոշ մտքերի վերաբերյալ խմբագրությունս ստացել է պատասխան գրություններ, որոնցից առանձնացնում ենք Գերմանահայկական ընկերության նախագահ դոկտ. Րաֆֆի Քանդյանինը, որն առանց մեկնաբանության լույս ենք ընծայում ամբողջությամբ։

Պրն Ժիրայր Քոչարեան 21 Մայիս թուակիր «ԱԶԳ»ին իրեն հետ կատարած հարցազրոյցին մէջ առաջ կը քշէ հետեւեալ տեսակէտը. «Գերմանիան ոչ միայն աջակցում, այլեւ հայեւթուրքական երկխօսութեան հարցում հետեւում է ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի օրինակին՝ բեմադրելով հերթական միջոցառումներ, որպէսզի ծածկի Ցեղասպանութեան ճանաչումը։ Օրինակ՝ 2001 թ. կազմակերպուած երկխօսութիւնը «Հայ եւ գերմանական ընկերակցութեան» ակտիվ մասնակցութեամբ։ ԱՄՆ-ի եւ Գերմանիայի կազմակերպած երկխօսութիւնները խիստ վնասակար եղան Ցեղասպանութեան ճանաչման պահանջով Բունդեսթագին ներկայացուած մեր դիմումի համար»։ Ըստ երեւոյթին Ժիրայր Քոչարեան գերմանահայ իրականութեան համեմատաբար անծանօթ հայրենի ընթերցողներուն մօտ ստեղծել կ՚ուզէ այն տպաւորութիւնը, թէ 2001 թ. երկխօսութիւնը խորքում գերման պետութեան մէկ ձեռնարկն էր եւ ո՛չ Գերմանահայկական ընկերութեան։ Իրականութեան բացարձակապէս չի համապատասխաներ Ժիրայր Քոչարեանի անհեթեթ եւ չինծու այս պնդումը, որուն հիմք ծառայած է կարծես իր երեւակայութիւնը։ Ընդգծենք. Գերմանահայկական ընկերութիւնը անկախ կազմակերպութիւն մըն է, որուն գործունէութեան՝ նաեւ վերոյիշեալ միջոցառման հիմք կը ծառայեն միմիայն իր սեփական վարչութեան կայացուցած որոշումները։ Ուստի անհեթեթ է փնտռել եւ կամ ենթադրել որեւէ պետութեան թելադրանքը, հրամանը, պատուէրը եւ այլն տուեալ դէպքում։ Ժիրայր Քոչարեան չունի եւ անկարելի է որ ունենայ որեւէ անմիջական եւ կամ ուղղակի տեղեկութիւն վերոյիշեալ երկխօսութեան մասին։ Ան մաս չէ կազմած միջոցառումը կազմակերպող յանձնախումբին։ Աւելին. ան ներկայ իսկ չէ գտնուած երեքօրեայ մեր միջոցառման, որուն իրբեւ բանախօսներ մասնակցած են՝ ի շարս ուրիշներու՝ հայրենի հասարակութեան քաջ ծանօթ պրոֆ. Ռիչըրդ Յովհաննիսեանը, Թաներ Ակչամը եւ վերոյիշեալ հարցազրոյցը վարող Յակոբ Չաքըրեանը։ Բացեւայտօրէն Ժիրայր Քոչարեան «գիտէ» եւ կամ աւելի ճիշդ կը հաւատայ, թէ միջոցառումը «խիստ վնասակար» եղած է Ցեղասպանութեան ճանաչման պահանջով Բունդեսթագին ներկայացուած դիմումին համար։ Առ ի տեղեկութիւն յիշեցնենք, որ Գերմանահայկական ընկերութիւնը սատար կանգնած է սոյն դիմումին եւ ստորագրած զայն։ Ժիրայր Քոչարեան ոչ միայն չէ մասնակցած միջոցառումին եւ անոր կազմակերպչական բոլոր փուլերուն, այլեւ ըստ երեւոյթին անտեղեակ է նաեւ անոր թուրք մամուլին մէջ ունեցած բոլոր արձագանքներուն, բան մը՝ որ խիստ մտահոգիչ է իրբեւ «Հայ տեղեկատուութեան եւ փաստագրական կենտրոնի» նախագահ հանդէս եկող մէկու մը պարագային։ Եթէ դոյզն իսկ հետեւած ըլլար թուրք մամուլին, տեսած պիտի ըլլար այն վայրագ յարձակումները, հայհոյանքները, որոնց թիրախը հանդիսացան միջոցառման կազմակերպիչները եւ բանախօսները ոմանք օրեր եւ կարգ մը պարագաներու՝ նոյնիսկ շաբաթներ ու ամիսներ շարունակ։ Հետաքրքրուողները կրնան այցելել Ընկերութեանս համացանցի էջին մէջ (www.dag-online.de) գտնուող թղթածրարը (Die Medien ueber die Muelheimer Tagung) կազմելու համար իրենց սեփական կարծիքը։

Ժիրայր Քոչարեան, անտարակոյս, գերմանահայ գաղութի «զինուոր» ներկայացուցիչներէն մէկն է, բայց նոյնքան անտարակոյս եւ մեզի քաջ ծանօթ են իր, մեղմ ասած, բաւական հին անցեալ ունեցող «ոչ դրական» նախապաշարումները Գերմանահայկական ընկերութեան նկատմամբ, Միութիւն՝ որուն հիմնադիր՝ մեծ հայասէր Յովհաննէս Լեփսիուսի շիրիմէն առնուած բուռ մը հողը անբաժան մէկ մասը կը կազմէ Ծիծեռնակաբերդի Մեծ եղեռնի յուշահամալիրին։

ՏՔԹ. ՐԱՖՖԻ ՔԱՆԴԵԱՆ
Ատենապետ Գերմանահայ ընկերութեան
Հաննովեր

Դիտարկումներ

Մի ընտրատեղամասի պատմություն

Հասարակության մեջ տարիների ընթացքում ընտրությունից ընտրություն ձեւավորվել է մի խավ, որ կեղտոտ տեխնոլոգիաների կիրառման եւ կեղծիքի մեխանիզմների մեջ կատարելագործվելով, ձեռք բերելով պրոֆեսիոնալ հմտություններ հասարակության առաջընթացի համար սպառնում է դառնալ լուրջ խոչընդոտ: Իհարկե, միշտ էլ մահավճիռ իրականացնելու համար դահիճներ գտնվում են: Բայց չարիքն իրականացնողները որքան շատ լինեն եւ հմուտ, այնքան կասկածի տակ է երկրի ապագայի նկատմամբ հավատը: Մայիսյան ընտրություններն ավարտվեցին արդյունքների խիստ կասկածելի եւ վիճահարույց տվյալներով:

Բացարձակ արդար ու թափանցիկ բաներ աշխարհում որեւէ տեղ չեն էլ կատարվում, մենք չենք էլ ակնկալում նման բան: Հարաբերականորեն այս երեւույթներն իրականալի են այն հասարակությունների համար, որտեղ տիրապետող են սկզբունքային, գաղափարական մոտեցումները: Այս գործընթացներում անհատների դերն անշուշտ կարեւոր է, սակայն կյանքը ցույց է տալիս, որ այս կղզյակները գնալով թուլանում են հասարակական զարգացումների վրա, գոնե առերեւույթ, սակավ ներազդեցություններ թողնելով:

Ինչեւէ, թողնենք այս մտորումները եւ հետեւենք հետընտրական որոշ եղելությունների: Իհարկե, ժողովրդական խոսքուզրույցի առատության պայմաններում դժվար է իսկությունը ֆոլկլորից զատելը: Նոր Նորքի բնակիչները, օրինակ, պատմում են, թե մի թեկնածու իր շտաբի պետին 5000 դոլար է տրամադրել, ինքը չի անցել ու հիմա փողերը հետ է պահանջում: «Շտաբի պետը, պատմում էր կինը, մեռնում է, այնքան ծեծ է կերել, փողերն էլ բաժանել է, ինչ անի»: Մեկի տան հեռուստացույցն էլ տարել են փողի փոխարեն: Ձայնավաճառ մի քանիսին էլ վախեցրել են, թե իրենք պատասխանատվության են ենթարկվելու, որովհետեւ թաքուն ձայնագրել ու տեսագրել են փող վերցնելու պահին, սրանք էլ վախեցել, գույները գցել են: Նախընտրական եւ հետընտրական շրջանում վերելք ապրող անեկդոտային ժանրն այս հեգնախառն մթնոլորտում ճարահատ ժողովրդի վերջին սփոփանքն է մնում:

Ականատեսը չլինելով թիվ 02/0029 ընտրատեղամասի ընտրությունների ընթացքի եւ վերջնահաշվարկի, իմ զրուցակցի Գեղամ Հարությունյանի վստահված անձ, «Արդարություն» դաշինքի ներկայացուցիչ Անահիտ Միսկարյանի միջոցով փորձեմ ներկայացնել տվյալ տեղամասի ընդհանուր մթնոլորտը: Այսպես, մի ընտրատեղամասի պատմություն մայիս 25:

«Վստահված անձինք սահմանափակ լիազորություններով եւ գրեթե դիտորդի կարգավիճակով, ինչ հնարավորություններ են ունեցել: Խախտումների վերաբերյալ կազմած արձանագրություններն անգամ հաճախ նախագահների կամայականության հետեւանքով մնացել էին օդում առկախ: Ձայները հաշվարկելիս քվեաթերթիկները տեղաբաշխել են հիմնականում ըստ նախասիրությունների, ավարտելուց հետո վստահված անձանց արգելվել է դրանց իսկությունը ստուգել: Օրինախախտումները (նախապես տեսակավորված) այնքան բազմազան ու հնարքներն այնքան ճկուն են եղել, որ լարվածություն ու աչալուրջ հսկողություն են պահանջել, որով աչքի չեն ընկել ոչ հանձնաժողովի անդամները, ոչ էլ վստահված անձինք, ընդ որում շահագրգռվածությունը նկատելի է եղել մեծամասնականի նկատմամբ: Սա երեւացել է նրանց կեցվածքից եւ աշխատանքից, որովհետեւ գրեթե ցանկացած ընտրախախտման առաջ աչք են փակել: Պատահականներից ընտրված այս զանգվածը, որում հայտնվում են այնպիսիք, որոնք տեղյակ չեն անգամ ընտրական օրենսգրքին, շուկայում կանաչի վաճառող են կամ մանկապարտեզի տնտեսվար, հատկապես հնարամիտ են կեղծիք եւ մեքենայություններ իրականացնելիս:

Այս տեղամասում 821 ընտրողների (24 զինծառայող) ձայները տեղաբաշխվել են. հանրապետականներ՝ 47, «Արդարություն»՝ 177, ՄԱԿ՝ 206, ՀՅԴ՝ 47, ՕԵ՝ 46, ՀՌԱԿ՝ 12, ՀՔԴՄ՝ 4, ՀԺՄՄ՝ 9, «Ազգային միաբանություն»՝ 109, «Հզոր հայրենիք»՝ 13, ՀԿԿ՝ 11, «Հայ արիների բռունցք»՝ 1, ԺԿ՝ 15 եւ այլն:

Մարտին Հովհաննիսյանը ստացել է 169 ձայն, Մկրտիչ Մինասյանը՝ 258, հանրաքվեին կողմ է քվեարկել 269 մարդ, դեմ՝ 455 եւ 97 ձայն ճանաչվել է անվավեր: Սակայն արդյունքներից ավելի հետաքրքրականը կեղծարարների խոհանոցային մթնոլորտն է: Սովորաբար հնարքները լինում են տարաբնույթ՝ տեխնիկականից, ընտրացուցակներից սկսած: Այս դպրոցում (թիվ 139), օրինակ, երկկողմանի մուտքը դժվար վերահսկելի էր դարձել մարդկանց շարժին հետեւելը, հաճախ էին հոծ կուտակումները: Ընտրությունների նախորդ օրը պարզվել է, որ 96 մեծամասնական եւ համամասնական՝ 12 քվեաթերթիկ պակաս է ստացվել ԿԸՀ-ից: Նույն օրը ընտրատեղամաս էր այցելել մի թեկնածու, ինչն արգելված է ըստ օրենքի:

Դրսում տեղամասի մոտակայքում կասկածելի տղաներ են շարունակ պտտվել, վստահված անձինք հաճախ են ներս ու դուրս արել: Հանձնաժողովի անդամներից մեկը տեսել է, թե ինչպես ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը կաշառել է տեղամաս մտնող մի անձնավորության, եւ ձայն չի հանել: Հանձնաժողովի մեկ այլ անդամ համամասնականի քվեաթերթիկները հաշվելիս քնած է եղել եւ զարթնել է միայն մեծամասնականի քվեաթերթիկները հաշվելու ժամանակ: Քվետուփերում հայտնաբերված 24 չկնքված քվեաթերթիկները մի քանիսն առաջարկել են կնքել, համարել վավեր եւ գցել տուփի մեջ: Երբ, ըստ կարգի, ընդունված է հաշվարկել նախ համամասնականը, ապա մեծամասնականն ու հանրաքվեն, այստեղ սկսել են վերջինից, պատճառաբանելով, թե հոգնած են, արագ-արագ ավարտեն, անցնեն կարեւորներին: Նկատելի է եղել հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր շահագրգռվածությունը մի թեկնածուի՝ Մարտին Հովհաննիսյանի նկատմամբ: Այս համերաշխությունը, սակայն, ունեցել է տխուր ավարտ: Տեսնելով, որ իրենց թեկնածուն չի անցնում, պառակտվել եւ սկսել են բղավել, օրինականությունից խոսել, միմյանց մեղադրել ընտրակաշառք վերցնելու եւ տեղում ծախվելու մեջ: Սցենարի մի մասն էլ գրեթե պարտադիր կիրառվող հոսանքազրկումն է: Այս տեղամասում սա տեղի է ունեցել 21:15-ին, եւ 45 րոպե հանրաքվեի թերթիկները մոմի լույսի տակ են հաշվել: Իհարկե, մոտակա բոլոր շենքերում հոսանք եղել է, իսկ վստահված անձի մոտ էլ՝ լապտեր:

«Համամասնականի արդյունքները հրապարակելիս նկատեցի անճշտություն: Ձայների հաշվարկման ժամանակ ես գրանցել էի ՀՌԱԿ-ին 12 ձայն, քրիստոնեա-դեմոկրատներին 4: Իրենք վերջնահաշվարկում հայտարարեցին ՀՌԱԿ-ին՝ 10, ՀՔԴՄ-ին՝ 6: Հակված չեմ կարծելու, թե միտումնավոր էր արված, գուցե անփութություն էր, խնդրեցի վերահաշվարկ կատարել: Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ իմ օրինական պահանջներին պատասխանեցին դժգոհությամբ. «Ինչո՞ւ ոչ մեկը չի խոսում, միայն դո՞ւ ես նկատում, կազմալուծում ես մեր աշխատանքները»: Առարկեցի, ասելով, թե ես տվյալ կուսակցությունը չեմ ներկայացնում, ոչ էլ նրա վստահված անձն եմ, բայց ճշմարտությունը դա է: Վերահաշվարկի ժամանակ, ի հեճուկս պատասխանատու քարտուղարի եւ այլոց, ես ճիշտ էի, եւ վերականգնվեցին ձայները:

Մեծամասնականի հերթը հասնելուն պես բոլորը մեկեն խառնվեցին: Հանկարծ սովածանալ սկսեցին, մաքուր օդի պահանջ ունեցան, սկսվեցին իրարանցում, զանգահարություններ: Ես կարգ ու կանոն պահանջեցի: Դարձյալ նույն հակահարվածը. «Քո պատճառով չենք խեղդվելու»: Բաց պատուհանների մոտ խմբված էին մարդիկ: Հնարավորություն կար դրսից քվեաթերթիկ փոխանցելու եւ ներսում տնօրինելու ըստ կամեցողության: Զանգահարեցի եւ պահանջեցի տեղամասի անվտանգություն: Սկսեցին վիրավորել, սպառնալ, նաեւ լրագրողին, որ ձայնագրիչը միացրել էր: Ասեմ, որ նախորդ օրն ինձ մոտեցան Մարտին Հովհաննիսյանի վստահված անձինք, կասկածելի տղաներ, ասելով, թե ինձ ճանաչում են, որ «իրար հետ հեսա նշելու ենք, քեզ ուր տանենք, պատիվ տանք» եւ այլն: Իմ պահանջը տեղ էր հասել, օրինապահ մարմինների ներկայացուցիչներին խնդրեցի ընտրատեղամասի պատուհանների տակ պտտվող անձանց ինքնությունը պարզել եւ ցրել խմբերը: Այս ամենից հետո նախագահը վերջապես բոլորին զգուշացրեց փակել լուսամուտները, անջատել հեռախոսները, դադարեցնել վիրավորանքները: Եթե կարելի էր սա անել նախապես, ինչո՞ւ այսքան ուշացումով: Շոկի մեջ հայտնվածները ոչինչ չկարողացան անել: Իսկ դրսում օրվա ընթացքում կազմակերպված կաշառատվությունը (թերեւս ավելի ապահով միջոց է, տեղական եւ արտասահմանյան դիտորդների, վստահված անձանց, լրագրողների աչքից հեռու- Մ. Բ.) մեր վերահսկողությունից դուրս էր: Ինձ համար կարեւորն արդարության հաղթանակն էր: Ափսոսում եմ, որ իմ թեկնածուն՝ Գեղամ Հարությունյանը չանցավ, եւ «Արդարություն» դաշինքը հայտնվեց երկրորդ տեղում՝ ՄԱԿ-ից հետո, բայց կարեւորը՝ մարդիկ տեսնեն, որ իրենց ձայները տեղ են հասել թեկուզ այս մի օղակում: Ես հոգնել եմ նրանց աչքերում հուսահատություն եւ անվստահություն տեսնելուց»:

Պարզվում է, որ ընտրական հանձնաժողովները պատուհաս են դարձել, կարծր պատնեշ ժողովրդավարության ճանապարհին, ուստի նրանց կազմն ընտրելիս նոր մոտեցումներ, եղանակներ են պահանջվում (սա, իհարկե, ապաքինման պարզ միջոցներից մեկն է), որովհետեւ որքան էլ արդարություն որոնողները շարունակում են ռոմանտիզմի դարաշրջանին բնորոշ շունչ հաղորդել մեր զորշ իրականությանը, միեւնույն է, էականորեն ոչինչ չի փոխվում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

Հայոց ազգային խորհրդանիշներն անտեսված են ու չուսումնասիրված

«Մաշտոց» միավորման տնօրեն Նուրիսա Բեժանյանը լեզվի պետական տեսչությունում զբաղվում է լեզվաքաղաքականության հարցերով: Միավորումն անցած տարի անցկացրել է «Լեզուն գոյատեւման գրավական» գիտաժողովը, որտեղ քննարկվել են լեզվագործածության, այլ լեզուների հետ հայոց լեզվի հարաբերակցության եւ այլ խնդիրներ: Այս տարի անցկացվելիք գիտաժողովում տեղ կգտնեն հայապահպանությանն առնչվող հարցեր, այդ թվում՝ ազգային խորհրդանիշների համակարգը: Մանրազնին ուսումնասիրելով հայոց ազգային խորհրդանիշները, տկն Բեժանյանը վերլուծության է ենթարկում դրանց նշանակությունն ու կիրառությունը մեր իրականության մեջ, քանզի ազգային խորհրդանիշներն ամեն մի ազգի էության դրսեւորման ու ինքնության պահպանման կարեւոր ու անքակտելի բաղադրիչներն են: Դրանք, նախ եւ առաջ արտացոլում են տվյալ ժողովրդի հոգեկերտվածքը, ազգային իղձերը, սրբությունները:

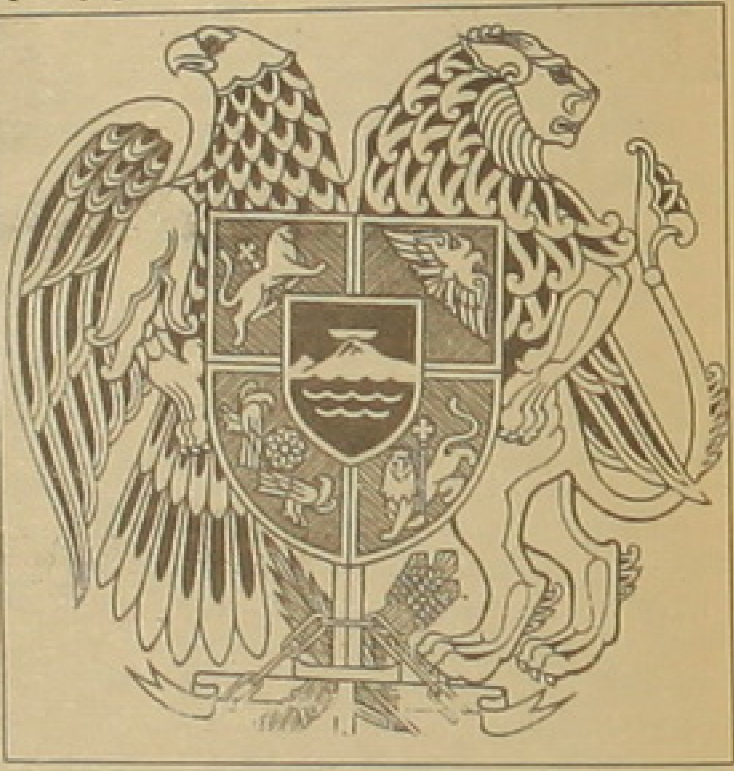

Ազգային խորհրդանիշները Նուրիսա Բեժանյանը պայմանականորեն բաժանում է 3 խմբի՝ բարոյակերպարային, պատմաաշխարհագրական եւ պետական:

Այսպես, բարոյակերպարային խորհրդանիշները ձեւավորում են անհատի ազգային նկարագիրը: Հայոց բարոյական հատկանիշները կրող խորհրդանիշներն են՝ կեռխաչը, մաշտոցյան այբուբենը, «Սասունցի Դավիթ» դյուցազնավեպը, հայկական մշակույթի դասական այլ արժեքներ, ինչպես նաեւ սրբացած, հերոսացած անհատներ:

«Ութթեւ կեռխաչը, որ հայոց հավերժության խորհրդանիշն է, մեզ է հասել հնագույն ժամանակներից: Նա կրում է ծնունդի ու մահվան, արիության ու կատարելության, երջանկության խորհուրդը: Ցավոք, այսօր կեռխաչը հայտնի է «սվաստիկա» անունով եւ հիմնականում տհաճ զգացումներ է առաջացնում, քանի որ երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ Հիտլերը պղծեց արիականության խորհուրդը: Մենք հայոց արժեքներից շատ բան ենք տվել այլոց եւ մոռացել: Սակայն հրաժարվել հազարամյակների պատմությունից եւ մեր արմատական խորհրդանիշներից մեկը զիջել գերմանացի անհաջողակներին՝ չենք կարող: Մեզ համար դա խորքային գիտակցության շերտ է ու կենսաուժի աղբյուր՝ դրոշմված մեր հոգում, նաեւ մեր ժայռերին» ասում է Բեժանյանը:

Մաշտոցյան այբուբենը նա համարում է տիեզերակարգ պարունակող համակարգ, որը ենթարկվել է փոփոխությունների եւ խախտվել է համակարգի խորհուրդը՝ ւ-ին փոխարինել է ու-ն, արհեստականորեն ավելացվել են եւ, օ, ֆ տառերը: Այդ փոփոխությունները, ըստ նրա, ավելորդություններ են, որ ստեղծում են լեզվական խառնաշփոթ, ինչն էլ մտածողության խառնաշփոթություն է առաջացնում: Կենսաբանական փորձերը ցույց են տվել, որ հայ տեսակի մեջ ֆ-ն առաջացնում է բացասական կենսահոսանքներ:

«Սասունցի Դավիթ» դյուցազնավեպը հայ մարդուն պետք է ուղեկցի ողջ կյանքում: Մինչդեռ, նրա դիտարկմամբ, այսօր ուսումնական ծրագրերի բարեփոխումներ անվան տակ կրթահամակարգում իրականացվում է հայոց արժեքային համակարգի նսեմացում: Իրականում, հայ անհատի ձեւավորման համար չափազանց կարեւոր է ազգային արժեքներն ուսումնական ծրագրերի առանցք համարելը:

Հայոց պետականության խորհրդանիշները, տկն Բեժանյանի կարծիքով, չեն համապատասխանում մեր ազգային նկարագրին: Պետականության բնույթը խեղաթյուրված է, չկա հայկականություն, որն, ըստ էության, տարվող քաղաքականության մի մասն է կազմում: «Փաստորեն, մենք մեր ունեցած բարձրակարգ արժեքներից հրաժարվում ենք դրանց տեղը դնելով կասկածելի, չգիտես ինչ ազգ ներկայացնող բարոյականություն ու ապրելակերպ: Անկախության հռչակումից հետո մի տեսակ խառնակ վիճակ էր, որի պատճառով էլ առանց որեւէ ուսումնասիրության ու մրցույթի ընտրվեցին պետական խորհրդանիշները՝ դրոշը, զինանշանն ու օրհներգը: Այսօր ունենք այն, ինչ ունենք: Կատարվել են փոփոխություններ, որոնք մեզ ապազգայնացնելու նպատակ ունեն»:

Այսպես, սահմանադրության հոդված 13-ի համաձայն, ՀՀ դրոշը եռագույն է՝ կարմիր, կապույտ, նարնջագույն: Տարօրինակ է, թե ի՞նչ տրամաբանությամբ է դեղինը դարձել նարնջագույն, երբ դեղինը հայկական մտածելակերպում զուգորդվում է արեւի, ծիրանի կամ ցորենի հասկի հետ: Առավել զավեշտական պատկեր է արձանագրվել ՀՀ այսօրվա զինանշանը 1920 թվականի զինանշանի հետ համեմատելիս: Դիտողունակ մարդիկ նկատել են 23 փոփոխություն: Ուշագրավ են զինանշանի սահմանադրական ձեւակերպման վերջին տողերը՝ «...պատկերված են սուր, ճյուղ, հասկերի խուրձ, շղթա եւ ժապավեն»: Գիտակցաբար, թե՞ անգիտակցաբար գրիչը փոխարինվել է ճյուղով, խուրձը փնջից չի տարբերվել, չի հստակեցվել շղթայի ու ժապավենի խորհուրդը: Մռնչացող, լեզուն հանած, թշնամիներին հոշոտելու պատրաստ առյուծը դարձել է բերանփակ, հեզ ու խոնարհ, իսկ մեր պետականությունը պաշտպանող արծիվը կարծես զրկվել է այդ իրավունքից: Անիմաստ կերպով Մասիսի ստորոտում ջուր է պատկերված, ասես մեզ նորից ջրհեղեղով են սպառնում՝ իր դիտարկումներում նշում է տկն. Բեժանյանը:

Ազգային օրհներգի մասին խոսելիս նա ընդգծում է հետեւյալը. «Անկախություն ձեռք բերեցինք, սակայն օրհներգ ստեղծել չկարողացանք: Առաջին քառատողը տրտմություն է առաջացնում, քանի որ բոլորիս է հայտնի՝ մեր հայրենիքը վերջին հազարամյակում դարեդար ազատ ու անկախ չի ապրել: Երկրորդ քառատողը ողբերգական երանգ ունի, մյուսը՝ դրոշի մասին է, անգրագետ շարադրանքով: Ամենաասոսկալին այն է, որ օրհներգն ավարտվում է զոհվել բառով: Ապրելու, հայրենիքը շենացնելու մասին՝ ոչ մի խոսք: Աշխարհում երեւի թե նման օրհներգ գոյություն չունի:

Ներկայումս մեր պետության ոչ արտաքին եւ ոչ էլ ներքին քաղաքականության մեջ հայոց խորհրդանիշների համակարգը լիարժեք չի գործում: Եղածն ընդամենը մեր ունեցածի ծաղրանկարն է»:

Որ մեր պետական այրերին (հատկապես կրթության ոլորտը ղեկավարող) գրեթե չի մտահոգում ազգային խորհրդանիշներն անաղարտ պահելու ու դրանցով սերունդ կրթելու խնդիրը, ակներեւ է: Վկա՝ ամեն տեսակի ու որակի հանրակրթական դպրոցների գոյությունը, բացի հայագիտականներից:

Ցավն այն է, որ եվրոպական ու ամերիկյան կրթական չափորոշիչներով առաջնորդվելու քաղաքականության վտանգը զգալու զգոնությունն ենք կորցնում՝ մեր էությունից ու ինքնությունից օտարվելով: Իսկ վտանգն արդեն իսկ մոտ է, մեր կողքին:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Վերջին շրջանում «Ազգը» հաճախակի էր անդրադառնում թուրք-ամերիկյան տարաձայնություններին, որոնք առաջացել էին ԱՄՆ-ի հակաիրաքյան պատերազմի նկատմամբ Թուրքիայի որդեգրած այսպես կոչված ոչ կառուցողական դիրքորոշման պատճառով: Այդ տարաձայնություններին առանձնակի նշանակություն են հաղորդում Իրաքի վարչականորեն վերակառուցման օրինակով Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքը վերակառուցելու, տարածաշրջանի երկրների ռազմավարական վերախմբավորման ենթարկելու պաշտոնական Վաշինգտոնի միտումները ու հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման նույն շահագրգռությունները:

Այլ կերպ՝ տարաձայնությունները, բացի ԱՄՆ-ի մերձավորարեւելյան քաղաքականության մեջ Թուրքիայի դերից, ակնհայտ ազդեցություն էին գործելու նաեւ հայ-թուրքական հարաբերությունների հետագա ընթացքի վրա: Թերեւս Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի Անթալիայում արած հայտարարությունը, թե իր երկիրը պատրաստ է բարելավել Հայաստանի հետ հարաբերությունները, եթե նա պաշտոնապես հրաժարվի պահանջատիրությունից, կարելի է համարել թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների յուրահատուկ արձագանքը:

Այս ամենի առումով պատահական չէր, որ մայիսի 27-ին Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում դասախոսելիս Թաֆթս համալսարանի Ֆլեթչերի իրավագիտության եւ դիվանագիտության դպրոցի պրոֆ. Էնդրյու Հեսը թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների հարցն արծարծեց հայ-թուրքական հարաբերությունների ենթատեքստում, իսկ ամերիկահայ հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանն «Ազգին» տված հարցազրույցում, որը հրապարակվել է մեր թերթի մայիսի 31-ի համարում: Ի դեպ, եթե պրոֆեսորը մատնանշում էր. «Մ. Նահանգները զգաց, որ առանց տարածաշրջանի երկրների աջակցության անհնար է Իրաքը պահել, ուստի նա աշխատում է չսրել հարաբերությունները Թուրքիայի հետ», ապա պրն Ազատյանը հարկ համարեց ընդգծել. «Թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունները ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ համաձայնեցված անհամաձայնություն»:

Տարաձայնությունների պարագայում խոսքն ԱՄՆ պաշտպանության փոխնախարար Պոլ Վոլֆովիցի, փոխպետքարտուղար Մարկ Գրոսմանի եւ Պենտագոնի նախկին գլխավոր խորհրդական Ռիչարդ Փեռլի մասին էր, որոնք նշանառության թիրախ էին դարձրել Թուրքիան: Վերոհիշյալ գործիչներն ԱՄՆ-ում հրեական լոբբիի ակտիվ ներկայացուցիչներն են եւ մեծ ազդեցություն ունեն դրա վրա: ԱՄՆ-ի ազդեցիկ, պահպանողական, լոբբիստական կառույցներից է նաեւ Անվտանգության հարցերի հրեական ինստիտուտը՝ JINSA-ն, որը հակաիրաքյան պատերազմի նախօրյակին որդեգրած դիրքորոշման, իսկ դրա ավարտին Իրանի եւ Սիրիայի հետ մերձեցման նկատառումների համար գրավոր հայտարարությամբ խստագույնս քննադատել է Թուրքիային:

JINSA-ն, ինչպես այդ մասին մայիսի 22-ի համարում տեղեկացնում է «Զաման» թերթը, հայտարարության մեջ գրել է. «Մեզ թվում է, թե հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին Թուրքիան, որպես բարեկամ եւ դաշնակից, ԱՄՆ-ի հետ համագործակցությունը շարունակելու համար միջոցներ կգտնի: Կատարելապես սխալվել ենք: Թուրքիան Վաշինգտոնի փոխարեն Իրանի եւ Սիրիայի հետ մերձեցավ: Թեեւ ԱՄՆ-ն եւ Թուրքիայի համագործակցության վերականգնումը, ինչպես անվտանգության, այնպես էլ տնտեսության եւ քաղաքական բնագավառներում բխում է երկու երկրների շահերից, Թուրքիան պատերազմից առաջ եւ հետո այնպիսի ընտրություն կատարեց, որ նրան, ինչպես նախկինում, անվիճելի դաշնակից համարելը եթե ոչ անհնար, ապա չափազանց դժվար է լինելու»:

«Զամանը» միաժամանակ նշում է, որ JINSA-ի խորհրդականների խորհրդի կազմում են Ռիչարդ Փեռլը, CIA-ի նախկին պետ Ջեյմս Վուլսին եւ պաշտոնաթող բազմաթիվ գեներալներ: «Վաքիթ» թերթը մարտի 20-ի համարում ավելացնում է. «JINSA-ի նպատակը սոսկ Իրաքում Սադդամի վարչակարգի տապալումը չէ, այլեւ տոտալ պատերազմի տրամաբանությամբ Սաուդյան Արաբիայում, Սիրիայում, Եգիպտոսում, ինչպես նաեւ Իրանում գործող վարչակարգերը տապալելը»:

Թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների հիմքում ԱՄՆ-ի հրեական կառույցների հիասթափությունն է Թուրքիայից

Եթե մենք Վոլֆովիցի, Գրոսմանի, Փեռլի դժգոհությունը Թուրքիայից համադրենք JINSA-ի դժգոհության հետ, ապա չենք դժվարանա կռահել, որ թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների հիմքում ԱՄՆ-ում գործող հրեական կառույցների հիասթափությունն է: Դա միանգամայն տրամաբանական է, որովհետեւ Թուրքիային անվերապահորեն հենց այդ կառույցներն էին վստահում:

Ինչ վերաբերում է տարաձայնություններին, ապա դրանց սրումը Թուրքիայի վրա անդրադառնում է որպես ամերիկյան ճնշում: Թերեւս դրա նպատակն էլ Իրանին եւ Սիրիային միջազգային ասպարեզում մեկուսացած, տարածաշրջանի երկրների, այդ թվում նաեւ Թուրքիայի աջակցությունից զուրկ, տնտեսապես թույլ եւ ներքաղաքական առումով ապակայունացած տեսնելու Վաշինգտոնի ձգտումներն են:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Կմարա»՝ զանգվածային ցույցեր Թբիլիսիում, Վրաստանի մի շարք քաղաքներում

Սկիզբը՝ էջ 1

Մի քանի ժամով երեկ փակվեց Թբիլիսիի կենտրոնական փողոցը՝ Ռուսթավելու պողոտան: Հանրահավաքին մասնակցում էին մի քանի հազար մարդիկ: Ընդդիմության հիմնական պահանջն իշխանություններից հետեւյալն էր. չկեղծել նոյեմբերի 2-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունները, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում (ԿԸՀ) ներառել ընդդիմադիր կուսակցությունների ներկայացուցիչներին:

Արդեն մի քանի ամիս Թբիլիսիի, հանրապետության խոշոր քաղաքների փողոցները, շենքերը «զարդարված» են «կմարա» գրությամբ պաստառներով: Վրացերենից թարգմանաբար «կմարա» նշանակում է «հերիք է, բավական է»:

«Կմարան» քաղաքական ծրագիր է, եւ ինչպես վերջերս նշեց Վրաստանի հետախուզության դեպարտամենտի պետ Ավթանդիլ Իոսելիանին, ֆինանսավորում է միլիարդատեր Ջորջ Սորոսը:

Վրաստանում սպասվող զանգվածային ցույցերի, անկարգությունների մասին առաջինն ահազանգեց Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության առաջնորդ, այժմ արդեն Էդուարդ Շեւարդնաձեի քաղաքական հենարաններից մեկը համարվող Իրինա Սարիշվիլի-Ճանտուրիան: Սարիշվիլին ապրիլի 21-ին հրավիրած մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ «Կմարան» ֆինանսավորում են ռուսական հատուկ ծառայությունները: Հետո պարզ դարձավ, որ Վրաստանում հակակառավարական շարժումը ֆինանսավորում է Սորոսի հիմնադրամը:

Երկուշաբթի օրն ավանդական ռադիոհարցազրույցում Էդ. Շեւարդնաձեն մեղադրեց «միջազգային մի կազմակերպության, որը ֆինանսավորում է հակակառավարական ուժերին»: «Այդ կազմակերպությունը շատ բան է արել Վրաստանի համար, բայց այժմ միջամտում է երկրի ներքին քաղաքականությանը», ասաց Շեւարդնաձեն:

«Այն, որ «Կմարա» ծրագիրը ֆինանսավորում է Սորոսի հիմնադրամը, չի համապատասխանում ԱՄՆ-ի քաղաքականությանը», մայիսի 28-ին հայտարարեց Թբիլիսիում ԱՄՆ դեսպան Ռիչարդ Մայլսը:

«Նոր աջեր» կուսակցության առաջնորդ Դավիթ Գամկրելիձեն երեկ հայտարարեց, որ բացի Սորոսի հիմնադրամից, «Կմարա» ծրագիրը ֆինանսավորում է ԱՄՆ-ի Ազգային ժողովրդական ինստիտուտը (NDI):

Վրաստանի ծայրահեղ ազգայնական քաղաքական գործիչներից Գուրամ Շարաձեն հայտարարել է, որ «Սորոսին պետք է դուրս շպրտել Վրաստանից»:

«Եկեք միասին թույլ տանք, որ ժողովուրդը կատարի արդար ընտրություն», հանրահավաքի ելույթում ասաց Միխայիլ Սաակաշվիլին:

«Ողջունում եմ ընդդիմադիր այն կուսակցություններին, ովքեր կանգնում են մեր կողքին, ուսանողներին, շարքային քաղաքացիներին», ասաց Զուրաբ Ժվանիան:

«Մենք պետք է միասին տապալենք այս կառավարությունը», ասաց «Նոր աջեր» կուսակցության համանախագահ Լեւան Գաչեչիլաձեն:

Հանրահավաքին, որն անցավ առանց միջադեպերի, հետեւում էր նաեւ Վրաստանի պետանվտանգության նախարար Վալերի Խաբուրձանիան: Նրա դեմքի արտահայտությունը մտահոգ չէր, հետեւաբար՝ իրավիճակը դեռեւս վերահսկելի է:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Բուշը հաշտարարի դեր է ստանձնում Մերձավոր Արեւելքում

Եգիպտոսի Շարմ էլ Շեյխ քաղաքում երեկ սկսվել է Մերձավոր Արեւելքի խաղաղությանը նվիրված հերթական գագաթաժողովը, որին մասնակցում են Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը, Հորդանանի Աբդալլա Բ թագավորը, Բահրեյնի էմիր Համադ բին Իսան, Սաուդյան Արաբիայի գահաժառանգ իշխան Աբդալլան, Պաղեստինյան ինքնավարության վարչապետ Մահմուդ Աբբասը եւ ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը:

Վերջինս Շարմ էլ Շեյխ է ժամանել երկուշաբթի երեկոյան: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ը փորձում է գագաթաժողովում ամրապնդել պաղեստինցի նոր ղեկավար Մահմուդ Աբբասի դիրքերը: Միաժամանակ Եգիպտոսի արտգործնախարար Ահմեդ Մահերը հայտարարել է, թե արաբական «չափավորական» երկրների (Եգիպտոս, Հորդանան, Սաուդյան Արաբիա, Բահրեյն) ղեկավարները բնավ մտադիր չեն ասպարեզից հեռացնել Յասեր Արաֆաթին:

Երեկ արաբական հիշյալ երկրները հավանություն են տվել մերձավորարեւելյան խնդրի լուծմանն ուղղված «Ուղեցույցին», որին ավելի վաղ համաձայնել էր Պաղեստինյան ինքնավարությունը: Մինչդեռ Իսրայելն իր համաձայնությունը պայմանավորել էր մի շարք վերապահումներով, որոնց «Ազգը» ժամանակին անդրադարձել է:

Եգիպտոսի արտգործնախարարը երեկ հայտարարեց, որ արաբական երկրներն Իսրայելից ակնկալում են հստակ պարտավորություններ «Ուղեցույցի» կիրառման ու վերահսկման առնչությամբ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ գագաթաժողովն այսօր շարունակվելու է Հորդանանի Աքաբա քաղաքում: Այսօրվա հանդիպմանը մասնակցում են Հորդանանի Աբդալլա Բ թագավորը, Պաղեստինի ինքնավարության եւ Իսրայելի վարչապետներ Մահմուդ Աբբասը եւ Արիել Շարոնը: Այս գագաթաժողովը նախագահում է Ջորջ Բուշը:

Իր նախագահության սկզբնական շրջանում Բուշը հայտարարել էր, թե թույլ չի տա իրեն ներքաշել «մերձավորարեւելյան ճահճի մեջ», քանի որ Մերձավոր Արեւելքում Բիլ Քլինթոնի ջանքերը, Բուշի կարծիքով, որեւէ արդյունք չէին տվել:

Այսօր իրավիճակը փոխվել է: Տարածաշրջանում լարվածությունը չի նվազում եւ ի վերջո կարող է դուրս գալ վերահսկողությունից: Իսկ դա ի չիք կդարձնի Իրաքում ամերիկացիների տարած հաղթանակի պտուղները: 2002 թ. ապրիլին Իսրայելի բանակը վերագրավեց Այսրհորդանանի գրեթե ամբողջ տարածքը: Դրանից հետո Բուշի վարչակազմը համոզվեց, որ իրավիճակը վերահսկելու համար ավելի լավ է գործել եւ միջամտել մերձավորարեւելյան հաշտության գործընթացին:

Աշխարհում ամերիկյան զորքերը վերաբաշխվելու են

ԱՄՆ-ը մտադիր է արտերկրում ձեռնամուխ լինել 2-րդ աշխարհամարտից հետո ամերիկյան զորքերի ամենախոշոր վերաբաշխմանը: MSNBC հեռուստաընկերության տվյալներով, նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմը եւ բանակի ղեկավարությունը մասնավորապես մտադրվել են կրճատել Գերմանիայում, Հարավային Կորեայում եւ ճապոնական Օկինավա կղզում տեղաբաշխված ամերիկյան զորքերի թվակազմերը, որոնք ներկայումս կազմում են համապատասխանաբար 70 հազար, 38 հազար եւ 30 հազար: Բարձրաստիճան զինվորականներից մեկը MSNBC-ին տված հարցազրույցում խոստովանել է, որ այդ վայրերից ոչ մեկը «իդեալական չէ ամերիկյան զինված ուժերի համար»:

Փոխարենն ավելացվելու է ամերիկացի զինվորների թիվն Արեւելյան Եվրոպայում՝ Լեհաստանում, Ռումինիայում եւ Բուլղարիայում: Իսկ ամերիկյան հեռավորարեւելյան զորաբաժինը նախատեսվում է տեղափոխել Հարավարեւելյան Ասիա: Ընդսմին արտասահմանում զորքերի թիվը կրճատվելու է աննշան չափով. ԱՄՆ կվերադառնան սակավաթիվ զինվորներ:

Բացի դրանից, ուսումնասիրվում են Ավստրալիայի հյուսիսում, Ֆիլիպիններում եւ նույնիսկ Վիետնամում նոր ռազմակայաններ բացելու հնարավորությունները:

Պենտագոնի պաշտոնական անձինք նշել են, որ վերաբաշխման նպատակն է ուժեղացնել ամերիկացիների ռազմական ներկայությունը Հարավարեւելյան Ասիայում, նկատի ունենալով, որ իսլամական ահաբեկչությունը եւ Չինաստանը երկարաժամկետ խնդիրներ են առաջադրելու ԱՄՆ-ին:

Իրանն ԱՄՆ-ից պահանջում է ներողություն խնդրել «Ալ Ղաիդային» օգնելու համար

Իրանի իշխանությունները պահանջել են, որ ԱՄՆ-ը աշխարհից ներողություն խնդրի «Ալ Ղաիդա» ահաբեկչական ցանցին ցույց տված օգնության համար: Իրանի ԱԳՆ ներկայացուցիչ Համիդ Ռզա Ասեֆին իր ելույթում այսպես է պատասխանել Վաշինգտոնի այն քննադատությանը, թե իրանցիները չեն կարողանում իրենց տարածքում չեզոքացնել ահաբեկիչների առաջնորդներին:

Arab Times էլեկտրոնային թերթը մեջբերում է Ասեֆիի այն խոսքերը, որ 80-ական թթ. սկզբներին ԱՄՆ-ը Պակիստանի հետախուզության միջոցով միլիոնավոր դոլարներ է փոխանցել իսլամական խմբավորումներին, որոնք Աֆղանստանում կռվում էին խորհրդային զորքերի դեմ:

Այդ փողերի զգալի մասը նախատեսված էր տարբեր կազմավորումների եւ իսլամիստ առաջնորդների համար: Վերջիններիս մեջ առավել ազդեցիկ անձանցից մեկն Ուսամա բեն Լադենն էր:

Ռազմականացված այդ կազմավորումներից շատերը հետագայում ձեւավորեցին «Ալ Ղաիդա» միջազգային ահաբեկչական ցանցը, որն այսօր, ըստ ամերիկացիների, ամենամեծ վտանգն է աշխարհի համար:

Իրանցի պաշտոնյան ընդգծել է, որ «Ալ Ղաիդայի» գաղափարախոսությունը «որեւէ ընդհանուր բան չունի Իրանի Իսլամական Հանրապետության գաղափարախոսության հետ»:

Համիդ Ռզա Ասեֆին ԱՄՆ-ին նաեւ մեղադրել է նրանում, որ բացահայտորեն պաշտպանել է 1994 թ. Աֆղանստանում իշխանության հասած «Թալիբան» շարժմանը՝ մինչեւ 1998 թ. Աֆրիկայում ԱՄՆ դեսպանությունների պայթեցումները:

Պ. Ռ.

Արամ Խաչատրյան-100

Եղիշե Չարենց եւ Արամ Խաչատրյան

1934 թ. Համո Բեկնազարյանի նախաձեռնությամբ նկարահանվեց առաջին հնչուն ֆիլմը՝ «Պեպոն»: Այդ առիթով կրկին հանդիպեցին պոեզիայի եւ երաժշտության երկու նշանավոր դեմքերը՝ Ե. Չարենցն ու Ա. Խաչատրյանը: Կոմպոզիտորը, մեծ ուշադրություն դարձնելով ֆիլմի երաժշտությանը եւ օգտագործելով Սայաթ Նովայի սքանչելի երգերի մոտիվները, հասել է հաջողությունների: Իսկ Պեպոյի երգի համար նա ցանկացել է ընտրել Չարենցի խոսքերով գրված երգի տարբերակը:

Էկրան բարձրանալուց հետո «Պեպոյի երգն» այնքան մեծ ընդունելություն է գտնում, որ ժողովրդի երկու տաղանդավոր զավակների համատեղ ստեղծագործությունը վերածվում եւ ընկալվում է որպես հայկական ժողովրդական երգ:

Չարենցի այս բանաստեղծությունը չի մտել ժողովածուների մեջ: Իսկ որոշ երգարաններում այդ երգի խոսքերի հեղինակ է ճանաչվել նաեւ Դավիթ Մալյանը, որը մասնակցել է ֆիլմի նկարահանմանը: Իր հուշերում Դավիթ Մալյանը գրում է. «Պետք է սկսեինք Քուռ գետում ձուկ բռնելու տեսարանի նկարահանումը: Հարկավոր էր Պեպոյի երգը: Հետեւյալ առավոտ երկու տուն բանաստեղծություն հանձնեցի Բեկնազարյանին: Խաչատրյանը հավանեց: Պայմանավորվեցին, որ ժամանակավորապես Ա. Խաչատրյանն այս խոսքերի վրա գրի երաժշտությունը: Հետագայում Ե. Չարենցը կտա իսկական երգի խոսքերը արժանի այդ երաժշտությանը»:

Արվեստագիտության դոկտոր Սարգիս Մելիքսեթյանը, որ այդ տարիներին ղեկավարել է «Հայկինոյի» սցենարական բաժինը, վկայում է, որ Չարենցը սիրով է ընդունել Պեպոյի երգի համար խոսքեր գրելու Արամ Խաչատրյանի առաջարկությունը:

Իսկ հետո այն հանձնվել է Դ. Մալյանին՝ որոշ բառեր վերախմբավորելու նպատակով: «Վերջինս, մի քանի տող վերախմբագրելով, փոխեց որոշ բառեր՝ հարմարեցնելով երաժշտությանը եւ կատարողի հնարավորություններին»: Ի դեպ, բանաստեղծության վերախմբագրման համար եղել է Չարենցի համաձայնությունը:

Հետագայում թե՛ Հայաստանում եւ թե՛ սփյուռքում լույս տեսած երգարաններում տեքստի հեղինակ ճանաչվել է Ե. Չարենցը:

Կոմպոզիտորը, հարազատ մնալով հայկական ժողովրդական երգի մեղեդիներին, ստեղծել է այնպիսի երաժշտություն, որը մշտապես մնացել է ժողովրդի հիշողության մեջ:

Երկու մեծերի բարեկամությունը շարունակվում է: Տարիներ հետո նրանք կրկին հանդիպում են: 1939 թ. Մոսկվայում կայանալու էր հայ գրականության եւ արվեստի տասնօրյա փառատոնը: Այդ առիթով Ա. Խաչատրյանը նախապատրաստում է փառատոնին ներկայացնել հայկական ազգային բալետ: Քանի որ երաժշտությունը պետք է լիներ զուտ հայկական, նա 1937 թ. գալիս է Երեւան՝ տեղում լսելու եւ ծանոթանալու հայ երաժշտության ու երգերի կատարողներին: Երեւանում կոմպոզիտորը հանդիպում է Ե. Չարենցին եւ Լեւոն Մաղոյանին: Վերջինս նվագում է դուդուկի վրա «Ուսկան ախպեր» ժողովրդական մեղեդին, իսկ Չարենցն էլ երգում է:

Բանաստեղծը քառյակ առ քառյակ բացատրում է կոմպոզիտորին երգի իմաստը եւ ավելացնում, որ բանաստեղծության հեղինակն Ավետիք Իսահակյանն է: Կոմպոզիտորը խնդրում է Չարենցին, որ մեկ անգամ էլ երգի, Չարենցը չի կարողանում, արցունքները հոսում են նրա աչքերից:

Արամ Խաչատրյանը գրի է առնում ժողովրդական երաժշտության այդ մարգարիտը՝ ասելով, որ դա իսկական ժողովրդական ողբերգություն է: Անցան տարիներ: Պատերազմի ավարտից քիչ անց աշխարհը հիացավ Արամ Խաչատրյանի նոր գործերով՝ Երկրորդ սիմֆոնիայով, որի երրորդ մասում կյանքի էր կոչվել Ե. Չարենցի եւ Լ. Մաղոյանի «Ուսկան ախպերը»՝ դասականի ճանապարհով դեպի հավերժություն գնացող հայ ժողովրդական այդ պարզ ու խորհմաստ երգը: Դրանով կոմպոզիտորն անմահացրեց ոչ միայն իր ժողովրդին, այլեւ Ա. Իսահակյանին, Ե. Չարենցին եւ Լեւոն Մաղոյանին:

1966 թ. մարտի 18-ին երաժշտագետ Մարգարիտա Հարությունյանին ուղարկված նամակում Արամ Խաչատրյանը պատմում է հայ արվեստագետների եւ գրողների հետ ունեցած իր հանդիպումների մասին: Նամակում հիշատակվում է Չարենցի անունը: Նույն թվականի մայիսի 11-ին երաժշտագետին ուղղված մեկ այլ նամակում Արամ Խաչատրյանն իր եւ Չարենցի հանդիպումների մասին գրում է. «Չարենցի հետ ծանոթ էի մինչեւ «Պեպոն» գրելը՝ 1922-25 թթ.: Նա լինում էր Մոսկվայի հայկական մշակույթի տանը: Այնտեղ էինք տեսնվում: Հանդիպում էինք Կարո Հալաբյանի հետ: Չարենցը նրա ընտանիքի բարեկամն էր:

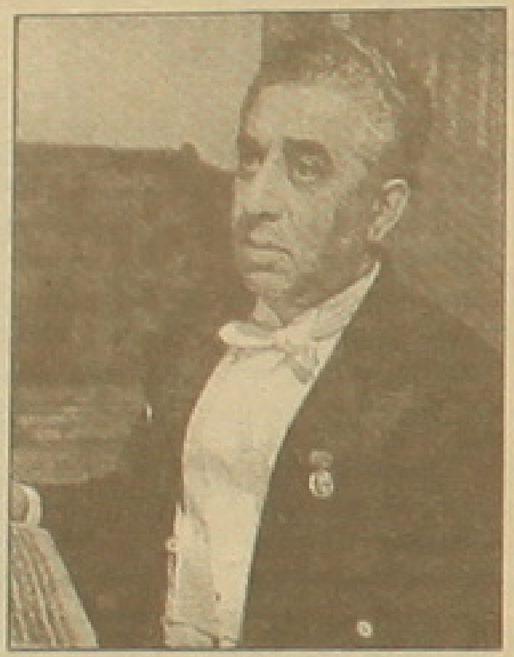

Չարենցի կինն իմ ազգականն էր: Պեպոյի երգը ես գրեցի, երբ որ ինձ տվեցին Չարենցի տեքստը»:

1967 թ. գարնանը՝ Եղիշե Չարենցի ծննդյան 70-ամյակի օրերին, Արամ Խաչատրյանը Երեւանում հանդիպեց աշխատանքային իր գործընկերների՝ կոմպոզիտորների, երաժշտագետների, երաժիշտների ու արվեստի տարբեր բնագավառների ներկայացուցիչների հետ: Հայաստանի կոմպոզիտորների միության դահլիճում ծավալված այդ զրույցի ժամանակ, որի ձայնագրությունն այժմ պահպանվում է կոմպոզիտորի տուն-թանգարանում, երաժշտագետ Մարգարիտա Հարությունյանի հարցերից մեկը դարձյալ վերաբերում էր բանաստեղծի եւ կոմպոզիտորի մտերմությանը: Կոմպոզիտորը կրկին արտահայտում է իր հիացական վերաբերմունքը տաղանդավոր բանաստեղծի եւ նրա լեգենդար կերպարի մասին: Նա նշում է, որ շատ հանդիպումներ է ունեցել բանաստեղծի հետ, ուր երեւում է Չարենց արվեստագետի նվիրվածությունն ազգային մշակույթին եւ մասնավորապես երաժշտական արվեստի հարցերին:

ՌՈԲԵՐՏ ԴԱՎԹՅԱՆ

Կարեւոր գիրք Արամ Խաչատրյանի մասին

Ինչպես արդեն նշել ենք, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի որոշմամբ 2003 թվականին նշվում է նաեւ 20-րդ դարի մեծագույն երաժիշտներից մեկի՝ Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակը: Փաստն, անշուշտ, խոսում է մեր մեծ հայրենակցի միջազգային հեղինակության մասին: Ակնկալվում էր, որ Հայաստանում այս առիթով գոնե միջազգային գիտաժողովներ, հավաքներ կանցկացվեին: Սակայն... Առ այսօր եղած ցաքուցրիվ, անկախ միջոցառումներ են լինում միայն:

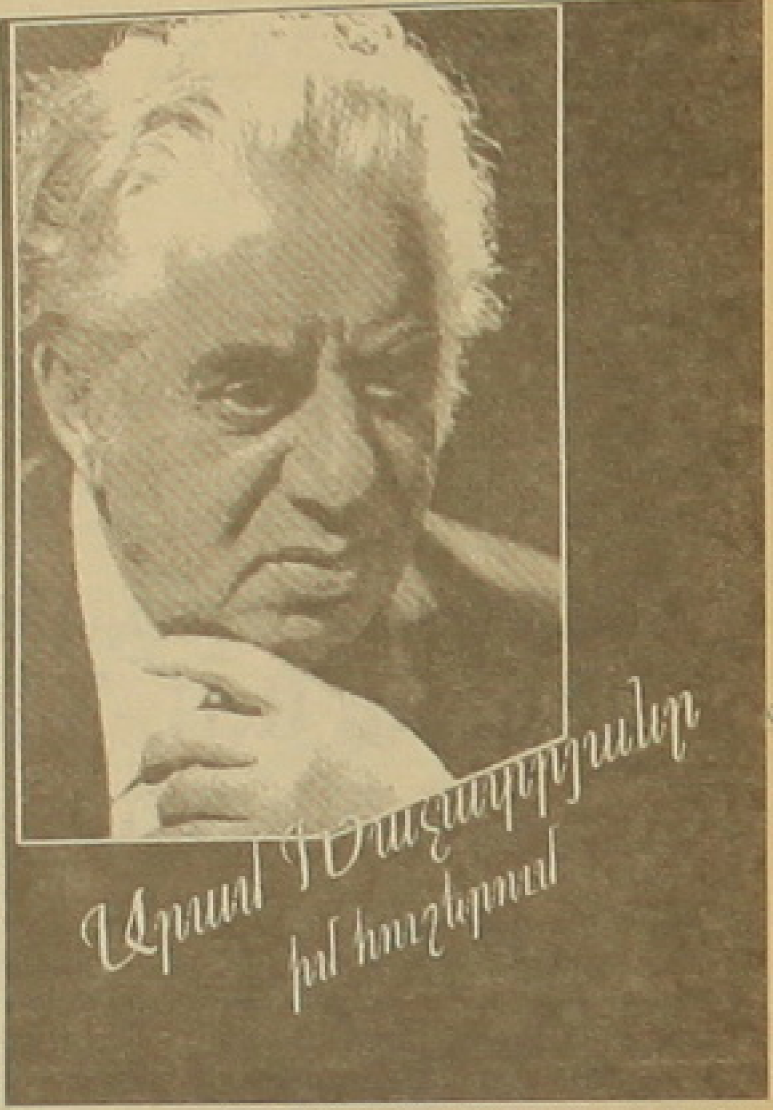

Արամ Խաչատրյանին մոռացել են նաեւ երաժշտագետները, որոնք ուշադրության արժանի ոչ մի հոդված ու գիրք չեն ներկայացրել:

Եվ, ահա, խմբագրություն եկավ հայ մեծանուն արվեստագետների բարեկամ Երջանիկ Կարապետյանը եւ «Ազգի» խմբագրությանը նվիրեց օրերս լույս տեսած «Արամ Խաչատրյանն իմ հուշերում» գիրքը: Որեւէ հավակնություն չունեցող այս գրքի հեղինակը փաստական մեծ նյութ է տրամադրում ոչ միայն Արամ Խաչատրյանի, այլեւ նրա հետ որեւէ առնչություն ունեցած մարդկանց մասին, լինեն նրանք արվեստի աշխարհի մարդիկ, թե պաշտոնյաներ, տեղացի, թե սփյուռքահայեր:

Հետաքրքրական փաստեր շատ կան այս գրքում: Իմանում ենք, որ Երվանդ Քոչարը Հայաստան է եկել «Սինայի» շոգենավով, որով Հայաստան էին տեղափոխել Կոմիտասի աճյունը: 1960 թվականին Արամ Խաչատրյանը ժամանում է Բեյրութ՝ այդ ժամանակների սփյուռքահայ ամենահզոր գաղութը: Նրան, իհարկե, մեծ ոգեւորությամբ են դիմավորում տեղի հայերը: Սակայն եղել է նաեւ տհաճ միջադեպ... Ամեն դեպքում Բեյրութի հայերը եւ լիբանանահայությունը հրաշալի են դիմավորել մեծ արվեստագետին:

Երջանիկ Կարապետյանի «Արամ Խաչատրյանն իմ հուշերում» գիրքն անչափ հետաքրքրական ընթերցվող գիրք է: Այն կարող է շատ բանով օգնել պրոֆեսիոնալ երաժշտագետներին, եթե, իհարկե, իրենք երբեւէ մտածեն վերլուծել Արամ Խաչատրյանի կյանքը եւ գործը:

Մ. Գ.

Հայմամուլ տեղեկատու
Հիմնադիր՝ «Հայմամուլ» ՓԲԸ

Դիմեք մեզ, եւ դա կլինի հաջող գործունեության ձեր հաստատուն քայլերից մեկը

Շաբաթաթերթում տպագրում ենք՝
Գովազդներ (սեւ-սպիտակ եւ գունավոր).
Առք ու վաճառքի հայտարարություններ.
Հաղորդագրություններ.
Շնորհավորանքներ (գունավոր)
Հեռախոսահամարներ ժամանց:

Մեզ մոտ գործում է նաեւ աշխատանքի տեղավորման ծառայություն:
Հրավիրում ենք համագործակցության գործատուներին եւ աշխատանք փնտրողներին
Հեռ.՝ 45-62-04
Ֆաքս՝ 45-06-91
E-mail: haymamul@adida.am

375005, ք. Երեւան, Սասունցի Դավթի հր. 2
Հայտերն ընդունվում են «Հայմամուլի» կրպակներում եւ խմբագրությունում

Պատրաստվում եք ճամփորդությա՞ն
Չմոռանաք վերցնել...

Անձնագիր

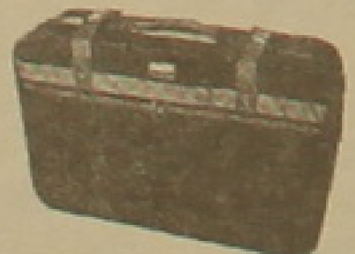

Ճամպրուկ

HSBC Բանկի
Կրեդիտ քարտ

HSBC
Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ, 2003

Վրացական թատրոնի հյուրախաղեր Երեւանում

Հունիսի 12-14-ը Երեւանի Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում տեղի կունենան Ռուսթավիի պետական դրամատիկական թատրոնի հյուրախաղերը (գեղարվեստական ղեկավար՝ Գոգի Քավթարաձե): Այս առիթով թարգմանաբար ներկայացնում ենք «Տեսար ի միջն» հանդեսի խմբագիր Գուրամ Բաթիաշվիլու հոդվածը:

Ռուս հիանալի բանաստեղծ Եվգենի Եվտուշենկոն մի առիթով գրել է, որ նախանձում է նրանց, ովքեր չեն կարդացել Դոստոեւսկու գործերը: Երբ նրանք ընթերցեն այդ վեպերը, հսկայական բավականություն կստանան:

Եվտուշենկոյի խոսքերը փոփոխելով կասեմ, որ նախանձում եմ այն հայ թատերասերներին, ովքեր բեմի վրա դեռ չեն տեսել փայլուն դերասան Գոգի Քավթարաձեին: Նրանց սպասում է հսկայական բավականություն:

Մի ժամանակ կար Խորհրդային Միություն, եւ մենք բոլորս դիտում էինք միեւնույն ֆիլմերը: Հայ հանդիսատեսը եւս դիտել է վրացական կինոյի դասական գործերից մի քանիսը՝ Միխայիլ Կոբախիձեի «Հարսանիք» կարճամետրաժ ֆիլմը (գլխավոր դերում՝ Գոգի Քավթարաձե), Գ. Դանելիայի «Մի՛ վշտանա» եւ Գ. Շենգելայայի «Վերա թաղամասի մեղեդիները» ֆիլմերը: Իսկ հիմա հայ թատերասերը Քավթարաձեին կտեսնի Ագաթո Բոգվերաձեի դերում՝ Օ. Իոսելիանիի «Սայլը շուռ է եկել» պիեսում, որը 70-ական թթ. սկզբներին բեմադրվել է Երեւանի դրամատիկական թատրոնում:

Դրանից բացի, Գ. Քավթարաձեն վրացական թատրոնի առաջատար բեմադրիչներից է: Նա պատմական Միխայիլ Թումանիշվիլու սանն է եւ վրացական թատրոն է եկել համադասարանցիներ Ռոբերտ Ստուրուայի, Թեմուր Չխեիձեի եւ մյուս հիանալի բեմադրիչների հետ՝ մեր բեմին նվիրելով փայլուն ներկայացումներ:

Պակաս կարեւոր չէ նաեւ այն փաստը, որ Գ. Քավթարաձեին հաջողվում է լավ ներկայացումներից բացի, թատերական մթնոլորտ ստեղծել այն քաղաքներում, որտեղ հիմնում է իր թատրոնները:

Վրացական թատրոնի պատմության մեջ ընդգծումով գրված է այն առաքելության մասին, որ Գ. Քավթարաձեն կատարել է Սուխումի Կ. Գամսախուրդիայի անվան դրամատիկական թատրոնում:

80-ական թթ., երբ Սուխումի թատրոնի ղեկավարը Գ. Քավթարաձեն էր, թատրոնը ծաղկում էր: Մենք Թբիլիսիից այնտեղ էինք մեկնում հիանալի բեմադրիչի պրեմիերաները դիտելու: Դրանք ստեղծագործական մեծ հաղթանակների տարիներ էին, բայց հետո... Հետո Սուխումում չմնացին ոչ վրացական թատրոն, ոչ էլ վրացիներ:

Ես գեղեցիկ հուշեր եմ պահպանել Գ. Քավթարաձեի ներկայացումներից, որոնցից մի քանիսը բեմադրվել են ըստ իմ պիեսների:

Մեր հանդիսականները մինչ օրս հիշում են այդ ներկայացումները, իսկ թատերական քննադատները նշում են, որ 80-ական թթ. Սուխումը Վրաստանի թատերական կյանքի կենտրոններից մեկն էր:

Այժմ Գ. Քավթարաձեն Երեւան հյուրախաղերի է գալիս շատ յուրօրինակ ու հետաքրքրական «Համլետով», «Գահապայքարով» եւ խորամանկ Ագաթո Բոգվերաձեի կերպարով:

Ես հավատում եմ, որ հայ հանդիսատեսը նույնքան կսիրի այդ ներկայացումները, որքան մենք:

ԳՈՒՐԱՄ ԲԱԹԻԱՇՎԻԼԻ
Գրող, Վրաստանի պետական մրցանակների դափնեկիր, «Տեսար ի միջն» հանդեսի խմբագիր

Ռեղոrsած «Արմավիա» ընկերության աջակցությամբ

Ոչ-ոքիները գերակշռում են

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Ստամբուլից

Եվրոպայի չախմատի առաջնության մասնակիցները խաղում են գործնականորեն առանց հանդիսականների: ...ումբուրգազ բնակավայր Ստամբուլ...ի կենտրոնից ավտոմեքենայով կա...ելի է հասնել մոտ 1 ժամվա ընթաց...ում: Ուստի քչերն են կտրում-անցնում ...այդ ճանապարհը: Ի դեպ, տեղաբ...նակ հայերը, որոնք դեռ 2000 թ. Ստամբուլի համաշխարհային օլիմ...պիադայի օրերին գալիս էին մեր ...չախմատիստների համար, այժմ էլ ընտանիքներով գալիս են մրցասրահ: Իսկ հայկական թերթերն ամեն օր լուսաբանում են մրցաշարի ընթացքը: 5-րդ տուրում կարճատեւ պայքարից հետո Գաբրիել Սարգսյանը հաշտություն կնքեց աշխարհի փոխչեմպիոն Վասիլի Իվանչուկի, իսկ Արոնյանը՝ Վլադիմիր Բելովի հետ, Ասրյանը ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան Հուսեյնովի հետ: Նրանք 5 հնարավորից ունեն 3-ական միավոր եւ աղյուսակի վերին մասում են: 4-րդ տուրում Լպուտյանը կարեւոր միավոր շահեց սեւերով հաղթելով մրցակցին: Լպուտյանը, Անաստասյանը, 4 հնարավորից ունեն 2,5-ական միավոր: 2-ական միավոր են վաստակել Վահանյանն ու Մինասյանը: Վահանյանը 4-րդ տուրում մեծ առավելություն ունենալով Նիյբոյերի նկատմամբ, վրիպեց եւ ցավալի պարտություն կրեց: Իսկ Մինասյանը, որ խաղում էր Եվրոպայի նախկին չեմպիոն Էմիլ Սուտովսկու հետ, ոչ-ոքի խաղաց: Հաջող է խաղում Սերգեյ Մովսիսյանը: Ջոքային հաղթելուց հետո նա 4 հնարավորից ունի 3 միավոր:

Աղջիկները շարունակում են 2-րդ տուրի հանդիպումները: Առաջին տուրում Դանիելյանը շահեց իր պարտիան, Լիլիթ Մկրտչյանը ոչ-ոքի խաղաց, իսկ Հլղաթյանն ու Լիլիթ Գալոյանը պարտվեցին:

«Գլազգո ռեյնջերսի» տպավորիչ ռեկորդը

Չափազանց համառ ու անզիջում մրցապայքար էր ծա...վալվել Շոտլանդիայի չեմպիոնի տիտղոսի համար երկրի ...ուժեղագույն երկու ակումբների՝ «Գլազգո ռեյնջերսի» ...ւ «Սելթիկի» միջեւ: Հանգուցալուծումը տեղի ունեցավ ...վարտական տուրում: Երկու թիմերն էլ հաղթեցին մրցա...կիցներին եւ վաստակեցին հավասար՝ 97-ական միավոր ...+31=4-3): Չեմպիոնի կոչման հարցը վճռեցին խփած եւ ...աց թողած գնդակների տարբերությունը: «Գլազգո ռեյն...ջերսի» ցուցանիշը +73 էր (101-28), «Սելթիկինը»՝ +72 ...98-26): Հենց այդ մեկ գոլն էլ վճռեց ոսկե մեդալների ...ախտը:

Այսպիսով, «Գլազգո ռեյնջերսը» 50-րդ անգամ նվա...ճեց Շոտլանդիայի չեմպիոնի տիտղոսը՝ սահմանելով տպավորիչ ռեկորդ Եվրոպայում: Չեմպիոնը հանդես կգա չեմպիոնների լիգայի որակավորման 3-րդ փուլում, իսկ «Սելթիկը» կմեկնարկի 2-րդ փուլից:

Առաջնության լավագույն ռմբարկուի կոչումը նվաճեց «Սելթիկի» շվեդ հարձակվող Լարսոնը, որը խփել էր 28 գնդակ:

Չեմպիոնը դարձավ նաեւ երկրի գավաթակիր՝ 1-0 հաշվով հաղթելով «Դանդի յունայթեդին»: Միակ գոլը խփեց Ամորուզոն: Շոտլանդիայի գավաթի մրցաշարերում դա «Գլազգո ռեյնջերսի» 31-րդ հաղթանակն էր: Թիմն ընթացիկ մրցաշրջանում յուրօրինակ «հեթտրիկի» հեղինակ դարձավ: Մինչ այդ նվաճել էր նաեւ լիգայի գավաթը:

Պարտքերի պատճառով «Մոնակոն» պատժվեց

...րանսիայի ֆուտբոլային լիգայի ղե...կավարության որոշմամբ երկրի ա...ռաջնության արծաթե մրցանակակիր ...ւ լիգայի գավաթակիր «Մոնակոն» ...ֆինանսական պահեստի պարտքերի ...պատճառով տեղափոխվել է 2-րդ դի...վիզիոն: Ակումբի ունեցած պարտքը ...գնահատվում է 53-87 մլն եվրոյի սահ...մաններում: Ճիշտ է, նման որոշումը ...միանգամից չի ընդունվել: Անցած ...շաբաթ ակումբի ներկայացուցիչնե...րի հետ հանդիպման ժամանակ լի...գայի ղեկավարությունը ֆինանսական երաշխիքներ էր պահանջել: Ակումբի նախագահ Ժան Լուի Կամպորի խոստումը չէր բավարարել լիգայի ղեկավարությանը եւ հետեւել էր նման խիստ որոշումը: Ճիշտ է, «Մոնակոն» իրավունք ունի վերջնա ժամկետում բողոքարկելու որոշումը: Ակումբին շուտափույթ հարկավոր է գտնել 25 մլն եվրո, որպեսզի մարի պարտքերի մի մասը: Հարկ է նշել, որ նման վիճակում է հայտնվել նաեւ «Մարտիգը», որին 2-րդ դիվիզիոնից տեղափոխել են 3-րդ դիվիզիոն:

«Ուտրեխտը» գավաթակիր

«Ուտրեխտն» իր պատմության մեջ 2-րդ անգամ նվաճեց Հոլանդիայի գավաթը: Եզրափակիչ խաղում «Ուտրեխտի» ֆուտբոլիստները 4-1 հաշվով պարտության մատնեցին «Ֆեյենոորդին»: Այդ հաղթանակի շնորհիվ «Ուտրեխտն» իրավունք ստացավ մասնակցելու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին:

Վարդապետյան Աննան իր խորին շնորհակալությունն ու երախտագիտությունն է հայտնում իրեն վիրահատող բժիշկ, «Ծառայողություն» գիտաբժշկական կենտրոնի պրոկտոլոգիայի բաժնի վարիչ, բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Արմեն Միքայելի Մինասյանին՝ բարդ եւ կատարյալ վիրահատության համար:

Աննայի շնորհակալությանն են միանում նրա մերձավորները՝ Արմեն Միխայլովիչին մաղթելով անսպառ առողջություն եւ նոր նվաճումներ իր հույժ մարդասիրական գործունեության մեջ:

Բախտամյան կխաղա Քաթարում

«Ինտերի» արգենտինացի ֆուտբոլիստ Գաբրիել Բատիստուտան առաջիկա երկու մրցաշրջանները կանցկացնի Քաթարի «Ալ Արաբի» թիմում: Երկու տարվա ելույթների համար նա կստանա 9 մլն եվրո: Նախկինում Բատիստուտան բազմիցս հայտարարել էր, որ ցանկանում է հանդես գալ Անգլիայի պրեմիեր-լիգայում: Ի դեպ, նոր ակումբի հետ կնքած պայմանագրում նշված է, որ եթե նա հեռանա թիմից մեկ տարի անց, ապա կստանա նշված գումարի միայն մեկ երրորդը:

«Կերամիկա» ՍՊ ընկերությունն աշխատանքի է հրավիրում բարձրագույն կրթությամբ, 30-50 տարեկան ջերմոտեխնիկ նախագծողների: Աշխատանքային փորձը պարտադիր է: Հեռ. 61-04-51:

Ուղղում

2003 թ. մայիսի 8-ի համարում «Առողջում-ջրառ» ՓԲԸ-ի հայտարարության մեջ «մրցույթ» բառն ամենուրեք կարդալ «աճուրդ»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինիշյան Հիշատակի Հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ «Գյուղական համայնքի զարգացում» ծրագրի իրականացման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող կազմակերպությունները, որոնք կգործեն ի շահ ամբողջ համայնքի:

Մրցույթի ընթացքում հաղթող երեք նախագծերից յուրաքանչյուրը կֆինանսավորվի մինչեւ 10 000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամի չափով:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար դիմել ՋՀՀ գրասենյակ 2003թ. հունիսի 2- 13-ը ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11:00-13:00 հետեւյալ հասցեով՝

ք.Երեւան, Աբովյան փ 34, բն 5
հեռ. 54-44-17, 54-44-18

Ծանրամարտ

Արթուր Դանիելյանը բրոնզե մրցանակակիր

Մեքսիկական Հերմոսիլո քաղաքում իրենց մրցավեճն են սկսել ծանրամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնության պարգեւները վիճարկող ծանրորդները: Հաջող հանդես եկավ մեր հանրապետության ներկայացուցիչ Արթուր Դանիելյանը: Մինչեւ 62 կգ քաշային ծանրորդների մրցավեճում Արթուրը երկամարտի 275 կգ (122,5+152,5) արդյունքով դարձավ առաջնության բրոնզե մրցանակակիր: Արթուրը պոկում վարժությունը սկսեց 122, 5 կգ-ով՝ հաջողությամբ բարձրացնելով ծանրաձողը: Սակայն հաջորդ երկու մոտեցումների ժամանակ չկարողացավ իրեն ենթարկել 125 կգ-անոց ծանրաձողը: Նա այս վարժությունում 122,5 կգ արդյունքով արժանացավ փոքր արծաթե մեդալի: Հաղթող ճանաչվեց չին ծանրորդ Լե Քիյուն (127,5 կգ), որը լավագույնն էր նաեւ հրում վարժությունում (160 կգ) եւ երկամարտի 287,5 կգ արդյունքով արժանացավ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը: Արթուրը հրում վարժությունում նվաճեց փոքր բրոնզե մեդալ: Այս անգամ էլ նա հաջողության հասավ միայն առաջին մոտեցման ժամանակ (152,5 կգ), իսկ հաջորդ երկու փորձերն (155 կգ) անհաջող էին: Այս վարժությունում արծաթե մեդալը նվաճեց ռուսաստանցի Ռոման Դորբիանսկին, որը երկամարտում (277,5 կգ) եւս երկրորդն էր:

Մինչեւ 56 կգ ծանրորդների մրցավեճում եւս լավագույնը Չինաստանի ներկայացուցիչն էր՝ Հաոֆենգ Սուն, որը երկամարտում ցույց է տվել 265 կգ արդյունք (120+145): Արծաթե մեդալը նվաճեց կուբացի Կառլոս Հեռնանդեսը՝ 250 կգ (107,5+142,5): Բրոնզե մրցանակակիր դարձավ կոլումբիացի Սերգիո Ռադան՝ 242,5 կգ (105+137,5):

Կանանց մրցապայքարում մինչեւ 48 կգ մարզուհիների մեջ լավագույնը Վեի Գաոն էր՝ 195 կգ (85+110): Մինչեւ 53 կգ ծանրորդուհիների մրցավեճն ավարտվեց թայլանդցի Յունտիմ Կունսաստեանի հաղթանակով՝ 210 կգ (95,5+115,5): Վերջինս պոկում (95,5 կգ) եւ հրում (115,5 կգ) վարժություններում աշխարհի երիտասարդների նոր ռեկորդ սահմանեց:

Հավակնորդների թիվը նվազում է

Թենիսի «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարում տղամարդիկ որոշում են քառորդ եզրափակիչի մասնակիցներին: Այդ փուլում հանդես գալու իրավունք նվաճեց Ֆեռերոն՝ հաղթելով Մանտիլյային (6-2, 6-1, 6-1): Պայքարը շարունակում է նաեւ Գոնսալեսը, որը պարտության մատնեց Նիեմինենին (6-3, 6-3, 6-2): Իսկ ահա բրազիլացի Գուստավո Կուեռտենը, որը հողածածկույթով կորտերում ուժեղագույններից մեկն է, զիջեց Ռոբրեդոյին: Կոստան առավելության հասավ Կլեմանի նկատմամբ:

Տղամարդկանց զուգախաղում Խարխյուս-Կաֆելնիկով զույգը պարտության մատնեց Էսլիս-Ռոդրիգես երկյակին: Կանանց զուգախաղում Բլեք-Լիխովցեւա երկյակը պարտության մատնեց Գալյարդի-Շնայդեր զույգին: Պայքարից դուրս մնացին Մարտինա Նավրատիլովան եւ Սվետլանա Կուզնեցովան, որոնք զիջեցին Դանիելա Հանտուխովային եւ Չանդա Ռուբինին:

Անսպասելի վերջաբան

Բավական անսպասելի ավարտ ունեցավ Բելգիայի գավաթի խաղարկությունը: Պատվավոր մրցանակը նվաճեց առաջնությունում 15-րդ տեղը գրաված «Լա Լուվյերը», որը եզրափակիչում պարտության մատնեց «Սենտ Տրյույդենին» (3-1): Վերջինս զրկվեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին մասնակցելու իրավունքից:

Call For Proposals
Democracy Commission Small Grants Program
United States Embassy

The United States Embassy is pleased to announce the third round of the Democracy Commission Small Grants program for the current year to support initiatives to help in the development of democracy, respect for human rights, and civic education in Armenia.

Guidelines:

Projects should be designed to promote civil society, to foster democratic processes, and to increase respect for human rights in Armenia.
Recipients should be non-governmental organizations (NGOs) that work to advance these goals. Armenian private non-profit organizations and independent media outlets may apply for grant funds.
Projects may include such democracy-building aspects as: civil society, free flow of information (including support for independent media), transparency in government, public education and advocacy, association building, rule of law and legal reform, conflict resolution, human rights, civic education, market economy, get-out-the vote or other election issues, anti-trafficking and anti-corruption awareness campaigns and training, and ethnic, minority, and women's equality.
Grants may not be used for partisan political activities.
The Embassy reserves the right to monitor the project or activities that are funded by the grant. Upon completion of the project funded by the grant, the grantee must submit a project report and a financial accounting report to the Embassy.
Most grants will be for $10,000 or less, but extremely well-justified projects may be funded up to $24,000. Grantees are encouraged to seek co-funding from other sources.
Grants should be used to carry out specific, concrete projects. These projects should further the long-term goals of the organization. Project proposals should describe specific objectives, outcomes and intended audience, and should include a beginning and ending date of the project.
A detailed and realistic budget of all project expenses must be provided. All budgets must be calculated in US Dollars and must be clearly linked to project activities in the proposal narrative.
Proposals will be evaluated according to the relevance of the proposed project to the Democracy Commission Small Grants program goals, clearly formulated objectives and target groups, and the ability of the applying organization to carry out the project aims. Proposed projects which meet the basic criteria outlined above will be considered at the meeting of the Democracy Commission.
Application forms and program guidelines can be obtained from US Embassy, Baghramian Street 18, Yerevan, Armenia (Consular Entrance) or at the Embassy website http://www.usa.am/announcements.html. All applications must be written in English and submitted to the Public Affairs Office, US Embassy, by June 30, 2003, 5:30 PM.

«ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ

www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ բոլոր մասնաճյուղերում տրամադրվում են ոսկու գրավադրմամբ վարկեր, գրավադրվող ոսկու մինչեւ 100% չափով, 15 րոպեի ընթացքում:

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ վաճառում է իր սեփականությունը հանդիսացող հետեւյալ անշարժ գույքը

Հ/Հ	Գրանցման հասցե (վայրը)
1.	ք.Երեւան, Քանաքեռ,1 Երբ. 35 տուն 2 հարկանի առանձնատուն 140 քմ մակերեսով, 600 քմ հողամաս
2.	ք.Երեւան, Մ.Գորկու փող. 43 2 հարկանի առանձնատուն 0.0253 հա հողամաս, 250 քմ մակերեսով
3.	ք.Երեւան, Նուբարաշենի 2/1 (կից խանութ) 0.0206 հա հողամաս, 88.41 քմ մակերեսով
4.	ք.Ջերմուկ, Առողջարան, 10 հարկանի, (կիսակառույց), 20200 քմ մակերեսով, 2 հա տարածքով
5.	ք. Գավառ, «Սարք» ԲԲԸ մեխանիկական գործարան
6.	ք. Ծաղկաձոր, մանկական ճամբար (կիսակառույց) 1900 քմ մակերեսով, 2 հա հողամասով
7.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Ցամաքասար, վարելահող
8.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Արուճ, առանձնատուն
9.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Սուսեր, բնակելի տուն
10.	Ալավերդի, Սանահին, առանձնատուն
11	ք. Հրազդան, առանձնատուն
12.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, առանձնատուն
13.	Արմավիրի մարզ, Բաղրամյան ավան, բնակելի տուն
14.	ք. Դիլիջան, բնակելի տուն
15.	Արարատի մարզ, գյուղ Լուսառատ, բնակելի տուն
16.	Արարատի մարզ, գյուղ Ներքին Դվին, հողամաս
17.	Օգտագործված գյուղմեքենաներ
18.	Կոտայքի մարզ, գյուղ Զովունի. Կիսակառույց շինություն 340 քմ տարածքով, 0.5 հա հողամասով: Հարմար է ռեստորանի կամ կազինոյի համար:
19.	Քաղաք Կապան, Բաղրամյան 6/81, չորս սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 72.4քմ)
20.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցով
21.	Քաղաք Հրազդան, Նոյեմբերյան փող. 36, ութ սենյականոց, երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 319.71քմ)
22.	Քաղաք Արթիկ, Տեր-Գաբրիելյան փող. 18, վեց սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 115.9քմ)
23.	Քաղաք Վայք, Շահումյան փող. 8/36, հինգ սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 153.1քմ)
24.	Քաղաք Ալավերդի Սանահին թաղամաս տուն 117, երկու սենյականոց առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 161քմ)
25.	Քաղաք Վարդենիս, Երեւանյան փող. 71, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով եւ 1800քմ հողամասով (ընդ. մակերեսը՝ 384.1 քմ)
26.	Քաղաք Ստեփանավան, Երիտասարդական փող. 11, երկ հարկանի առանձնատուն տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 246քմ)
27.	Արմավիրի մարզ, գյուղ Աղավնատուն, մեկ հարկանի առանձնատուն 1900քմ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 271.5քմ)
28.	Քաղաք Չարենցավան, երկրորդ միկրո, առաջին թաղամաս շենք 7, բն.3, երեք սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 77.2քմ)
29.	Քաղաք Աշտարակ, Քասախի 2Ա, յոթ սենյականոց, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով, տնամերձ հողամասով (ընդ. մակերեսը՝ 305.4քմ)
30.	Արարատի մարզ, գյուղ Արեւաբույր, յոթ սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 200քմ)
31.	Տիգրան Մեծի 65Ա վարչական շենք (ընդ. մակերեսը՝ 2325 քմ), 0.3 հա հողամասով, օժանդակ շինություններով (ընդ. մակերեսը՝ 785 քմ)
32.	Եղվարդի համակցված կերերի գործարան

Գույքի արժեքը կարելի է վճարել ինչպես ամբողջությամբ, այնպես էլ մաս-մաս

Առաջարկով շահագրգիռ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա)

Հեռ. 53-86-72, 53-58-32

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ 5000 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԿԱՆԽԻԿ ՄՈՒՏՔԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է <u>ԱՆՎՃԱՐ</u>

❖ Աննախադեպ առաջարկ

Դրամական փոխանցումներ իրականացնող հաճախորդներին առավել բարենպաստ պայմաններ առաջարկելու նպատակով 2002թ. հուլիսի 01-ից «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ոչ միայն բազմակիորեն իջեցրել է դրամական փոխանցումներից գանձվող միջնորդավճարները, այլ նաեւ ներդրել է փոխանցումներն իրականացնելու <u>անվճար</u> տարբերակ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ բոլոր ֆիզիկական կամ իրավաբանական այն անձինք, ովքեր «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ միջոցով կփոխանցեն 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումար, փոխանցումը կիրականացնեն <u>անվճար</u>: Պետք է նշել, որ վերը նշվածը վերաբերում է միայն կանխիկ մուտքագրված 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումարների փոխանցմանը:

AGRO-UNISTREAM EXPRESS

«Հայագրոբանկի» մասնաճյուղերում իրականացվող դրամական փոխանցումներին ավելացել է եւս մեկը՝ AGRO-UNISTREAM EXPRESS համակարգը: Այս համակարգով կարելի է փոխանցումներ իրականացնել ՌԴ մայրաքաղաքից դեպի Հայաստանի ցանկացած շրջան, բացառությամբ՝ Երեւան: Փոխանցումներն իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով, առանց հատուկ հաշիվ բացելու: Նշված համակարգով փոխանցումներ կարելի է իրականացնել «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերից, բացառությամբ Երեւան քաղաքի մասնաճյուղերի: Փոխանցման համար (անկախ գումարի չափից) վճարվում է գումարի 1 տոկոսը:

AGRO-AR-EXPRESS

Դրամական փոխանցումների այս համակարգի առավելությունն այն է, որ ծրագրի մեջ ներգրավված են «Հայագրոբանկի», «ԱՌԷԿՍԻՄԲԱՆԿԻ» եւ ռուսաստանյան «ԻՄՊԵԿՍԲԱՆԿԻ» բազմաթիվ մասնաճյուղեր ու բաժանմունքներ (հաճախորդների սպասարկման մոտ 100 կետ), ինչը հնարավորություն է տալիս դրամական փոխանցումներ իրականացնել Ռուսաստանի ցանկացած քաղաքից Հայաստանի ամենահեռավոր շրջաններ: Փոխանցումները կատարվում են ԱՄՆ դոլարով, անձնագրային տվյալների հիման վրա, առանց հատուկ հաշիվ բացելու: Անխափան գործող լայնածավալ ցանցը հնարավորություն է ընձեռում AGRO-AR-EXPRESS դրամական փոխանցումների ծրագրում ընդգրկված մասնաճյուղերի ու բաժանմունքների միջոցով Հայաստանից Ռուսաստան եւ հակառակ ուղղությամբ փոխանցումներ կատարել ցածր գներով:

AGRO-AR-EXPRESS համակարգում ընդգրկված են «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերը, բացառությամբ՝ Երեւանի:

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԸ	ՍԱԿԱԳՆԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՔՆԵՐ	
AGRO-AR-EXPRESS ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
1 Փոխանցում ՌԴ-ՀՀ ուղղությամբ	-	1%
2 Փոխանցում ՀՀ-ՌԴ ուղղությամբ	-	0,75%

Ուշադրություն

Հայագրոբանկ ԲԲԸ վաճառում է

1. Բանկոմատներ (NCR5684 8Mb RAM, պրոցեսոր՝ 486 եւ NCR5670 8Mb, պրոցեսոր՝ 386)
2. POS տերմինալներ («VERY FONE», TRANZ 460)
3. Պլաստիկ քարտերի անհատականացման սարք՝ Embosser (DATA CARD, Model 280)
4. Պլաստիկ քարտերի վրա գունավոր գրաֆիկ պատկերներ տպելու սարք՝ Image Card Express (DATA CARD)

Առաջարկով շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ գլխամասային գրասենյակ՝ Երեւան, Խորենացի 7ա: Հեռախոս՝ 532732

Հայագրոբանկի համակարգում 2003թ. ապրիլի 3-ից

ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների համար, կախված տոկոսների վճարման հաճախականությունից, արժույթի տեսակից եւ ավանդի գումարի մեծությունից, գործում են հետեւյալ տարեկան տոկոսադրույքները՝

Ֆիզիկական անձանց համար

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
	4.0	3.0

31 - 60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	4.5	3.5
Ժամկետի վերջում	5.0	4.0

61 - 90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	5.5	4.5
Ժամկետի վերջում	6.0	5.0

91 - 180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	6.5	5.5
Ժամկետի վերջում	7.0	6.0

181 - 360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	7.5	5.0
Ժամկետի վերջում	8.0	5.5

Ժամկետային ավանդների գումարի նվազագույն չափը սահմանվում է՝

- 50.000 ՀՀ դրամ
- 100 ԱՄՆ դոլար

Ընդ որում՝

- 50.0 միլիոն ՀՀ դրամ եւ ավել գումարի
- 100.0 հազար ԱՄՆ դոլար եւ ավել գումարի

ժամկետային ավանդների ընդունումը եւ տոկոսադրույքների սահմանումը իրականացվում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համաձայնեցնելով Վարչության նախագահի հետ:

Ցպահանջ ավանդների ընդունման համար սահմանված է տարեկան 3% տոկոսադրույք:

Իրավաբանական անձանց համար

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
	6.0	4.5

31 - 60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	6.5	5.0
Ժամկետի վերջում	7.0	5.5

61 - 90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	7.5	6.0
Ժամկետի վերջում	8.0	6.5

91 - 180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	8.5	7.0
Ժամկետի վերջում	9.0	7.5

181 - 360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	9.5	6.5
Ժամկետի վերջում	10.0	7.0

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 27. 5. 2003 Գինը՝ 100 դրամ